

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

AVRUPA BİRLİĞİ UYUM KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

7'nci Toplantı
17 Ağustos 2016 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Kasım Gülpınar'ın, Türkiye'nin Avrupa Birliği sürecini de hedef alan FETÖ terör örgütünü nefretle kınadığına ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Avrupa Birliği Bakan Yardımcısı Ali Şahin'in, Avrupa Birliği sürecinde gelinen durum ve gelişmeler hakkında sunumu

2.- Avrupa Birliği Bakanlığı Müsteşarı Rauf Engin Soysal'ın, özellikle 15 Temmuz darbe girişimi sonrası Avrupa Birliği sürecinde yaşanan gelişmeler ve Bakanlığın çalışmaları hakkında sunumu

3.- Avrupa Birliği Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Mehmet Cangir'in, vize ve geri kabul anlaşması ilişkisinin şu anki durumu hakkında sunumu

IV.- KONU

A) GÖRÜŞMELER

1.- Avrupa Birliğine katılım süreci ve özellikle 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında yaşanan gelişmelere ilişkin görüşmeler

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : AB Uyum

Tarih :17/08/2016

Saat :

Kayıt:AB Uyum

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 3

17 Ağustos 2016 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.02

BAŞKAN: Mehmet Kasım GÜLPINAR (Şanlıurfa)

BAŞKAN VEKİLİ: Özkan YALIM (Uşak)

SÖZCÜ: Zehra TAŞKESEN LİOĞLU (Erzurum)

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli bürokratlar, bakanlıklarımızın değerli temsilcileri, Türk Parlamenterler Birliğinin değerli temsilcisi, basın mensupları; hepiniz hoş geldiniz.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun 26'ncı Yasama Döneminin 7'nci toplantısını açıyorum.

Değerli üyelerimiz, bugün gündemimizde Avrupa Birliği Bakanlığımızın, Komisyonu, Avrupa Birliği-Türkiye ilişkileri konusunda bilgilendirmesi yer almaktadır.

Malumları olduğu üzere, 4847 sayılı Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Kanunu, Komisyonumuza Türkiye'nin Avrupa Birliğine katılım sürecine ilişkin gelişmeleri izleme ve müzakere etme görevini de vermiştir. Son dönemlerde Türkiye-Avrupa Birliği iş birliği sürecinin temel kollarını vize serbestisi süreci, geri kabul anlaşması ve mülteci krizi oluşturmaktadır. Tabii, bunlara, 15 Temmuzda gerçekleşen malum terörist darbe girişimi sonrasında Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinin geleceğini de eklemek mümkün. Bu konularda Bakanlığın Komisyonumuzu bilgilendirmesini faydalı gördüğümünden Komisyonu toplamış bulunmaktayım.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Kasım Gülpınar'ın, Türkiye'nin Avrupa Birliği sürecini de hedef alan FETÖ terör örgütünü nefretle kınadığına ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Bu arada, yeri gelmişken "FTÖ terör örgütü" dediğimiz, resmî kimliğe bürünmüş, Türkiye'nin bütünlüğü kadar, tabii bizler açısından bakıldığında Türkiye'nin Avrupa Birliği sürecini de hedef alan bu örgütü ve bu girişimi bir kez daha nefretle kınıyorum.

Şimdi, öncelikle, Bakanlığımızın temsilcilerine, sonrasında söz talebinde bulunan değerli üyelerimize sırasıyla söz vereceğim.

Evet, şimdi, ilk sözü, Sayın Bakan Yardımcımız Ali Şahin Bey'e veriyorum.

Söz sizde Ali Şahin Bey, buyurun.

III.- SUNUMLAR

1.- Avrupa Birliği Bakan Yardımcısı Ali Şahin'in, Avrupa Birliği sürecinde gelinen durum ve gelişmeler hakkında sunumu

AVRUPA BİRLİĞİ BAKAN YARDIMCISI ALİ ŞAHİN - Sayın Başkan, Komisyonumuzun saygıdeğer milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Avrupa Birliği Bakanlığı olarak, bugün, Komisyonumuzu, Avrupa Birliği sürecimizde geldiğimiz son durum, artı, özellikle 15 Temmuz darbe girişimi sonrası Avrupa Birliği sürecinde yaşananlar, gelişmeler; bu konularda sizleri bilgilendirmek adına Bakanlığımızın temsilcileriyle birlikte aranızdayız.

Öncelikle, geçmiş olsun dileklerimizi buradan bir kere daha Bakanlığımız adına sizlere iletmek isteriz. 15 Temmuz gecesi, gerçekten, hiç hatırlamak istemeyeceğimiz, son derece karanlık bir geceydi ve ben de bizatihi o geceyi burada, Türkiye Büyük Millet Meclisi içerisinde, Parlamento içerisinde yaşayanlardan bir tanesiyim maalesef ki. Hiçbir dönemde yaşanmamış şeyleri Türkiye Büyük Millet Meclisi, millî iradeni tecellîgâhı o gece maalesef ki yaşadı, hiçbir işgal döneminde yaşanmamış şeyleri o gece hep birlikte müşahade etmiş olduk.

Umarız ki bu olumsuz süreç Türkiye'nin önünün açılması sürecinde, Türkiye'nin Avrupa Birliğiyle birlikte bütün dünya ilişkilerinde olumlu birtakım kapıların, yeni kapıların, olumlu birtakım yeni pencerelerin, olumlu birtakım yeni fırsatların açılması için de vesile olur. Nitekim, Türkiye, krizlerden ve olumsuzluklardan fırsat yaratabilen de bir ülke ve bunun sonuçlarını da, 15 Temmuz sonrası yaşanan müspet sonuçlarını da hep birlikte gördük. Özellikle, bütün siyasi partilerimizin, bütün farklılıkların bir araya gelmesi ve tek bir tonda buluşması hem Türkiye'nin kendi iç dinamiklerinin bir barışık pozisyona geçmesi açısından hem de dışarıya yönelik vereceğimiz mesajlar açısından son derece müspet. Bundan sonraki süreçte de ben bunun son derece müspet bir şekilde yansıyacağı kanaatindeyim.

Benim açımdan, Avrupa Birliği Bakan Yardımcısı Ali Şahin olarak bugün aranızda bulunmak ikinci bir perspektiften de çok anlamlı bugün. Geçtiğimiz dönemde bu Komisyonun bir üyesi olarak burada bulunuyordum. Bugün de yine sizlerin hizmetinizde, ülkemizin, milletimizin hizmetinde bir AB Bakan Yardımcısı olarak aranızda bulunmaktan ayrıca büyük bir onur, şeref duyduğumu belirtmek isterim.

Sayın Başkan, değerli milletvekillerimiz; Avrupa Birliği süreci, hepinizin malumu olduğu üzere, Türkiye'nin partilerüstü gördüğü bir süreç ve 1959 yılından bu yana da Türkiye'nin bir stratejik hedefi olarak her zaman Türk siyasi hayatında önemli bir alan olarak yer aldı. Önümüzdeki 31 Temmuzda da Avrupa Birliği'ne başvuru sürecimizin 57'nci yıl dönümünü anıyor olacağız belki de. Elli yedi yıl tabii ki çok uzun bir süreç. Belki de ilk başvurusunu yaptığımızda çok da hayal etmediğimiz, bu kadar uzun bir mesafeyi,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : AB Uyum

Tarih :17/08/2016

Saat :

Kayıt:AB Uyum

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 4

yolculuğu hayal etmediğimiz bir serüven. Ancak, Avrupa Birliği süreçlerini incelediğimizde, açıkçası, İngiltere'nin başvuru sürecine bir baktığımızda onların da işte 1963'te başlayan süreçlerinin 1973'lere kadar devam ettiğini ve 2 kez Fransa'nın vetosuna maruz kaldığını, kendi içlerinde de zaman zaman bu süreçlerin bu şekilde uzun sürdüğünü görüyoruz. Ancak, olumlu bir açıdan bakmak gerekirse zaman zaman sanki bu elli yedi yıllık süreç Türkiye için çok büyük bir zaman kaybı gibi algılanabilir. Ancak, işin pozitif yönünden bakıldığında ise elli yedi yıllık bu yolculuk sürecinde Türkiye'nin çok önemli reformları gerçekleştirdiğini hem sosyal anlamda hem ekonomik anlamda hem demokratik anlamda birçok reformları bu süreçte gerçekleştirdiğini, birçok kazanımları bu süreçte elde ettiğini görüyoruz. Belki de birçok Avrupa Birliği üyesi ülkenin tam üyelik sonrası elde ettiği kazanımları, Türkiye, büyük bir ölçüde -işte vize serbestisini saymazsak, birtakım tam üyelik kazanımlarını saymazsak- ekonomik anlamda, demokratik anlamda, sosyal anlamda birçok kazanımı bu elli yedi yıllık başvuru sürecinde, mücadele sürecinde kazandığını görüyoruz açıkçası. Biz bu konuda, her zaman olduğu gibi, bundan elli yedi yıl önce 31 Temmuzda ilk başvurumuzu yaparken ne kadar bu konuda ciddi ve ısrarcıysak, samimiyssek bugün de aynı samimiyetimizi koruyoruz. Belki de Türkiye tam üye olduğunda açıkçası Avrupa Birliğinin Almanya gibi, Fransa gibi her bakımdan hedeflenen noktalara varmış bir ülkesi olma durumuna gelmiş olacağız. Bu anlamda da bu elli yedi yıllık süreci kesinlikle boşa harcanmış bir serüven veya bir yolculuk şeklinde değerlendirmemek gerektiği kanaatindeyim.

Bakanlığımızın bundan birkaç ay önce Bingöl'de bir teması, ziyareti olmuştu. Bakanlığımızın koordinasyonunda gerçekleşen Avrupa Birliği fonlarıyla alakalı illerimizi zaman zaman ziyaret ederek sivil toplum örgütlerini, yine belediyelerimizi, üniversitelerimizi bilgilendiriyoruz, hangi fonlardan nasıl yararlanabilirler diye. Bingöl'e düzenlediğimiz bir ziyaret esnasında, bu eğitimleri verdikten sonra halkımızın içerisine çıktık onlarla bir temasta bulunalım diye. 70 yaşlarında "Selahattin" isimli bir amcayla karşılaştık. Avrupa Birliği Bakan Yardımcısı olduğumu söyleyince Selahattin amcanın verdiği tepki bu elli yedi yıllık süreci de çok özetleyen bir tepkiydi açıkçası. "Siz bu vizeleri falan kaldıracakmışsınız." dedi. Vize serbestisi süreci yoğun bir şekilde gündemi işgal ediyordu o günlerde. Evet, Avrupa Birliğine, bütün ülkelere özgürce, serbest seyahat etme hakkı tanıyacak bu dedim "Yahu, siz bu vizeleri kaldırdığınızda bütün Avrupalılar bizim Bingöl'e dolacaklar. Biz burada huzur içerisinde ne güzel yaşıyoruz. Benim böyle kaygılarım, endişelerim var." dedi. Aslında, bu, o güne kadar benim hiç aklıma gelmeyen yani bu havuzun içerisinde birisi olarak hiç düşünmediğimiz bir perspektifti. Ama Anadolu'nun bir kentinde böyle perspektiflerle de karşılaşabiliyorsunuz. Bu, Avrupa Birliğine bakışın, kendimizi o elli yedi yıllık süreçte bize kazandırdığı özgüveni ortaya koyması açısından bence son derece anlamlı ve manidardır. Elli yedi yıllık bu sürecin Türkiye'ye kazandırmış olduğu çok ciddi ekonomik anlamda, sosyal anlamda, siyasi anlamda çok önemli özgüvenler var. Bunu bir kere çok önemli bir kazanım olarak ortaya koymak lazım.

Tabii, özellikle son dönemlerde Türkiye'ye karşı Avrupa'da yükselen birtakım olumsuz tavırlar var. Bu tavırları da açıkçası, tabii ki ciddiye almak gerekiyor, tabii ki bu tavırların kaynağına inmek gerekiyor, tabii ki bu tavırlara karşı Türkiye'nin kendi stratejilerini geliştirmesi gerekiyor, haklı yönleri varsa bunu içimizde tartışmamız ve bunu ortadan kaldırmamız gerekiyor. Bu konuda da kendimize olan özgüvenimizi ortaya koymamız lazım. Var olan eksikliklerimiz varsa Türkiye bu özgüveni de taşıyacak kapasitede bence ve son dönemde oluşan hem Avrupa Birliği sürecinin partilerüstü ve Türkiye'nin stratejik bir yol haritası olması hem 15 Temmuz sonrası oluşan bu sıcak atmosfer de bence bu kendi içimizde var olan eksiklerimizi büyük bir özgüvenle tartışmak adına önemli bir fırsattır diye düşünüyorum.

Ancak, bu olumsuzları kesinlikle bir yeis şeklinde algılamak lazım. Çünkü işin, Avrupa Birliği süreçlerimizin, bir siyasi yönü var, bir de teknik yönü var. Aşağıda teknik sürecin belirlendiği şekilde ilerlediğini söylemekte fayda var, yarar var. Zaman zaman, işte, Avrupa'da değişen siyasi konjonktürler, ülkesel bağlamda veya bölgesel bağlamdaki konjonktürel meseleler, Türkiye'nin bu sürecini türbülansa sokabiliyor ama bu türbülans geçici türbülanslar, Türkiye'nin, dediğim gibi, özgüveni, bu türbülanslardan çıkmak için yeterli derecede güçlü. İşte İngiltere'deki Brexit sürecine Türkiye'nin malzeme edildiğini gördük. Ben açıkçası Sayın Cameron'un o ifadeleri, üç bin yıllık ifadeleri kullanırken o konularda kendisinin de içinden çok ciddi olmadığı kanaatindeyim. İşte kendi kamuoyunu bir noktada ikna etmek adına ortaya koymuş olduğu birtakım argümanlardı.

Yine, Avusturya'da işte son dönemlerde yükselen Türkiye karşıtı, Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği karşıtı birtakım söylemler var. Biraz olayın, söylemlerin detayına indiğimizde, orada işte yükselen bir ırkçılık akımının, bütün bir Avrupa'da yükselen bir ırkçılık akımının olduğunu ve ekim ayında gerçekleşecek Avusturya'da Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin olduğunu ve Avusturyalı siyasetçilerin özellikle güçlenen ırkçı kesime işte Türkiye üzerinden birtakım mesajlar vererek ekim ayında gerçekleşecek seçimlere yön vermeye çalıştıklarını görüyoruz.

Bunlar, dediğim gibi, bizim sürecimizin atmosfer boyutunda gerçekleşen birtakım söylemler, siyasi söylemler. Ama ayağı yere basan yani yerküre üzerinde gerçekleşen teknik temaslarda, ziyaretlerde bu söylemlerden ne kadar etkilense de kendi mecrasında ilerlediğini söyleyebiliriz. Sonuçta, bugün yaşadığımız bu türbülans süreci, elli yedi yıllık serüvenimiz içerisinde yaşadığımız tek bir türbülans süreci değil, bundan önce de çeşitli inkıtarlar, çeşitli kesinti dönemleri yaşandı ama Türkiye, o öz güveniyle yoluna devam etti. Bir kere şunun altını bir kez daha çizmemizde fayda var: Türkiye Avrupa Birliği sürecinde son derece kararlıdır, tam üyelik konusunda son derece kararlıdır ve bu kararlılığımızı biz Avrupa Birliği Bakanlığı olarak Hükümetimizin de ürettiği politikalar çerçevesinde Avrupa seyahatlerimizde, zirvelerde bütün gücüyle hissettirmeye çalışıyoruz ve bu konuda da gerçekten samimiyiz. Bunu da belirtmekte fayda var. Avrupa'yla bizim temasımız ortak bir coğrafyayı paylaşıyor olmamız ortak bir geçmiş paylaşılmış olmamız bundan sonraki süreçte de Avrupa'yla birlikte ortak bir yol belirleme konusunda bizi zor koşturmaktadır ve biz bunun gereğini Avrupa Birliği Bakanlığı olarak yerine getirmeye çalışıyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : AB Uyum

Tarih :17/08/2016

Saat :

Kayıt:AB Uyum

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 5

Tabii, bu süreçte 15 Temmuz sonrası özellikle konuşmak gerekiyor, yönetilmesi gereken birtakım temalar var. Avrupa Birliği'nin veya Avrupa'daki dostlarımızın 15 Temmuz sonrası sessizliğini anlamak bizim açımızdan kolay olmadı çünkü söz konusu olan bir siyasi parti değil, söz konusu olan bir siyasi lider değil; söz konusu olan millet iradesiydi, demokrasiydi, demokratik değerlerdi, Türkiye Büyük Millet Meclisiydi. Açıkçası burada da Avrupa'nın, Batılı dostlarımızın sessizliğini zaman zaman kendi içlerinde düşükleri bir çelişki olarak yorumlamakta fayda var. Maalesef ki gerek milletvekilliğim sürecinde gerek milletvekilliğimden önceki Avrupa ziyaretlerimiz, temaslarımız sürecinde gerekse Avrupa Birliği Bakanlığı bünyesinde son bir yıldır, yaklaşık bir yıldır yürüttüğümüz temalar çerçevesinde benim Avrupa üzerinde yaptığım gözlemlerden birisi de Avrupa'nın bir refleks kaybına uğruyor olması. Hem kendi değerleri bağlamında hem de kendi iç dinamikleri bağlamında Avrupa'nın bir refleks kaybı, bir şuur problemi yaşadığını da söyleyebiliriz. Bunu zaman zaman kendi temaslarımızda da ilettik. Özellikle bu suskunlukları anlamakta güçlük çektiğimizi gerekli yerlere ilettik ama –teşbihte hata olmaz- demokrasi şu an Batı için açıkçası acıktıklarında yiyecekleri bir put şekline gelmiş durumda. Demokrasi, menfaatler söz konusu olduğunda, Avrupa'nın menfaatleri söz konusu olduğunda büyük bir güçle sahiplendikleri, sarıldıkları bir değer ama bölgesine, coğrafyasına ve belki de dinî birtakım unsurlara göre bu sahiplenmede zaman zaman da farklılık arz eden durumlarla karşılaşabiliyoruz. Mesela -benim de yetiştiğim coğrafyadır Güney Asya- Myanmar'daki demokrasi hareketlerini oradaki cuntaya karşı yürütülen demokrasi hareketinin lideri Aung San Suu Kyi'yi bu demokrasi hareketinden dolayı ve cuntaya karşı vermiş olduğu mücadeleden dolayı Nobel Barış Ödülü'ne aday gösterirken ve o ödülü kendilerine sunarken –ki bence de hak eden bir çaba göstermiştir- Türkiye'deki demokrasinin hedef alınmasına sessiz kalınması büyük bir çelişkidir bence. Bu anlamda, biz, temaslarımızı bundan sonra da sizlerden aldığımız güçle, Komisyonumuzun değerli katkılarıyla birlikte özellikle eylül ayından itibaren güçlü bir şekilde sürdürmeye çalışacağız.

Tabii, bu suskunluğun belki de bir açıklaması da temmuz ve ağustos ayları Avrupa'da “off” şeklinde değerlendireceğimiz aylar, kapalı aylar, parlamentolar çalışmıyor ve tatil ayları. Biz bu süreci de boş geçirmemeye çalıştık. Sayın Başkanımızla, Kasım Bey'le yürüttüğümüz temalarda randevu taleplerinde bulunduk ancak kimse Brüksel'de veya Strazburg'ta değildi, herkes Avrupa'nın veya dünyanın çeşitli noktalarında tatil merkezlerindeydiler. Eylül ayından itibaren güçlü bir şekilde 15 Temmuz sonrası çalışacağız. Bunlardan bir tanesi de açıkçası Avrupa Parlamentosunda 15 Temmuzun anlatan bir sergi çalışmasını planlamaya çalışıyoruz. Siz değerli Komisyon üyelerimizle, bütün partilerimizin katılımıyla birlikte açılışını yapabilirsek bu anlamda faydalı, yararlı olacağını düşünüyoruz.

Şu noktayı da vurgulayarak ben daha fazla sözlerimi uzatmadan Sayın Müsteşarımıza ve Müsteşar yardımcılarımıza hem Avrupa Birliğinde geline son nokta nedir, 15 Temmuz sonrası... Sayın Müsteşarımız 15 Temmuz sonrası Avrupa Birliği'nin gerçekleştirdiği, Bakanlığımızın gerçekleştirdiği birtakım temaları ve son süreci anlatacak. Ardından vize serbestisi ve –işte, “state of emergency” ilan edildi- olağanüstü hâl durumu nedir, bunun hukuki beşleri nedir; bunlar konusunda yine sizden gelecek olan çeşitli sorular varsa onları büyük bir keyifle yanıtlıyor olacağız.

Bizim Avrupa Birliğindeki temaslarımızdan daha öte, bence oradan buraya ziyaretçileri kabul etmek, dostlarımızı çağırmak ve burada yaşananları bizatihi onlara göstermek, işte, Türkiye Büyük Millet Meclisinin o gün vurulan, hedef alınan noktalarını göstermek, yine, muhalefet liderlerimizle buluşturmak, işgal edilen televizyon kanallarını ziyaret edip oradaki yetkililerle yüzleştirmek, yine, yaralı vatandaşlarımızla onları buluşturmak çok daha etkili oluyor. Sizin Avrupa'nın çeşitli kentlerinde, mecralarında anlattığınız şeyler bir söz olarak kalıyor, çok fazla etkili olmuyor ama onları biz buraya getirebilirsek, davet edebilirsek, burada yaşananları bizatihi onlara gösterebilirsek çok daha etkili olacağı kanaatindeyim.

Bu anlamda Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun Bakanlığımıza sağlamış olduğu katkılardan dolayı her bir milletvekilimize, üyemize ben bir kez daha Bakanlığımız adına saygılarımızı, şükranlarımızı arz ediyorum ve Bakanlığımızın çalışmaları ve 15 Temmuz sonrası süreci anlatmak üzere mikrofonu Sayın Müsteşarımız Engin Soysal Bey'e devrediyorum.

Buyurun.

2.- *Avrupa Birliği Bakanlığı Müsteşarı Rauf Engin Soysal'ın, özellikle 15 Temmuz darbe girişimi sonrası Avrupa Birliği sürecinde yaşanan gelişmeler ve Bakanlığın çalışmaları hakkında sunumu*

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI RAUF ENGİN SOYSAL – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri; 15 Temmuz sonrası Türkiye-AB ilişkileri açısından yüksek sesle düşünme kabilinden, ben otuz dört yıldır AB konularında çalışmış biri olarak hissiyatımı, Müsteşar konumundan ziyade, samimi hislerle paylaşabilmek açısından üç sütun içerisinde ele almak istiyorum.

Birinci sütun: Hukukun üstünlüğü, demokrasi, insan hakları, saygı. Bu sütunu niçin vurguluyorum? Aslında en güzel mesajı Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Jagland verdi. Jagland'ın buradaki temalarından sonra... Sayın Cumhurbaşkanımız başta olmak üzere Meclisimizi ziyaret etti, çok sayıda görüşmesi oldu. Sayın AB Bakanımızla, Bakanım ile görüşmesinde de ben hazır bulundum. Orada da üç yıla yakın daimî temsilci olarak görev yaptım. Avrupa Konseyinden söze başlamamın ve hukukun üstünlüğü, demokrasi, insan hakları ve saygıdan başlamamın sebebi, Sayın Bakan Yardımcımızın da söylediği gibi ve kendi ifademle değil, Genel Sekreterin ifadesiyle üç noktayı vurguluyor konuşmasında döndükten sonra 47 ülkenin daimî temsilcilerine: “Birincisi, Avrupa topraklarında bir darbe girişimi olmuştur. Bu hiçbirimiz tarafından kabul edilemez.” diyor Jagland. “İkincisi –yine, kendi ifadeleri- bu darbe girişiminin arkasında kendini devlet kurumlarının merkezine saklayan gizli bir ağ bulunmaktadır. Buna ilişkin ülkede açık bir uzlaşma vardır, bunu hem Hükümetten hem de muhalefetten duymak mümkündür. Hiçbir devlet askerlerin veya polislin devlet haricinde talimat almasını kabul edemez.” diye devam ediyor. “Ayrıca, yine, hiçbir devlet, hâkimlerin bağımsızlıklarını açıkça olumsuz bir şekilde etkileyen gizli

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : AB Uyum

Tarih :17/08/2016

Saat :

Kayıt:AB Uyum

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 6

bir ağıla bağlantılı olmasını kabul edemez. Bunlar hukukun üstünlüğü bağlamında kabul edilemez.” Vurguladığı üçüncü nokta da “Yüzlerce kişinin katledilmesi ve binlerce kişinin yaralanması insan haklarına ve diğer haklara büyük bir saldırdır. Paris’te Charlie Hebdo veya Bataclan’da olduğu gibi ateşli silahla yapılan iğrenç saldırılar ve Brüksel’de, birçok farklı ülkede yaşanan alçak terörist saldırılar gibi bu hepimize yapılan bir saldırdır.” Avrupa Konseyi Genel Sekreterinin ifadeleri bizim hissiyatımızı, bir birey olarak benim 15 Temmuz gecesinden itibaren hissiyatımı dile getirmekte yetersiz, çok daha güçlü ifadeler lazım ama Avrupa Konseyi Genel Sekreterinin söylediği, aslında Avrupa’nın ilk günden itibaren göstermesi gereken temel mesajları içeriyor. Biz Avrupa Konseyinin kurucu bir üyesiyiz, biz Avrupa Konseyinin mutfağındayız. Hukukun üstünlüğü, demokrasi, insan haklarına saygı bakımından Genel Sekreterin söylediği gibi Avrupa’nın temel değerlerine, evrensel değerlere yapılan bir saldırı karşısında Avrupa Birliği kötü –en hafif deyişle- bir sınav vermiştir.

Bununla birlikte, burada dosya içerisinde biz bütün açıklamaları kronolojik olarak baştan itibaren listeledik, “tweet” mesajlarını listeledik, o geceyi Sayın Bakanım, Bakanlıktaki bütün arkadaşlarımızla birlikte yaşadık. Biz bu mesajların yetersizliğini daha baştan itibaren vurguladık. İki temel muhabatımız vardı, benim en azından, Sayın Bakanımın çok sayıda teması oldu. Avrupa Birliği Dönem Başkanı Slovakya Büyükelçisi... Ki burada aslında onun çabasını, harekete geçirmekteki kabiliyetini ben takdirle anmak istiyorum, ertesi gün eğer bütün kordiplomatikteki büyükelçiler Meclisimizde olağanüstü oturumda yer aldılarsa Avrupa Birliği Dönem Başkanının harekete geçirmesinin de bir payı vardır. Slovak Büyükelçisi sabah erken saatlerde “Biz de dayanışmamızı göstermek istiyoruz, biz de orada olmak istiyoruz.” dediğinde biz bütün kordiplomatigi de zaten Sayın Bakanımızla, Sayın Bakan Yardımcımızla harekete geçirdik. Avrupa Birliği’nin Ankara’daki büyükelçisi görevden o dönemde ayrıldığı için geçici maslahatgüzarıyla temas ettik. Ankara’da olanlar, diplomatlar aslında hissiyatımızı en iyi paylaşabilecek noktalardır. Uzaktan bakıp tabiri caizse -tabirleri bulmakta zorlanıyorum, kelimeleri seçmekte zorlanıyorum- hafif kaçan ve insana gerçekten “Bu mudur Avrupa Birliği?” dedirten o ilk açıklamalara baktığınızda Avrupa Konseyi Genel Sekreterinin yaptığı gibi ve örnek olması hâlen geçerli olduğu gibi, buraya gelip o hissiyatı paylaşmalarını biz beklerdik. Bu ilk ayakta, hukukun üstünlüğü, demokrasi ve insan haklarına saygı ayağında biz öz güvenle hareket ediyoruz, biz Avrupa Konseyinin kurucu ülkelerinden birisiyiz ve Genel Sekreterin daimî temsilcilere yaptığı konuşma -bir örneğini ben daha sonra dağıtabilirim- orada bütün ayaklarıyla zaten bizim devletimizin, Hükümetimizin, Meclisimizin, bürokratlar olarak bizlerin hep vurguladığı ve gidilmesi gereken yolda Avrupa Konseyinin kurucu bir üyesi olarak mesajları içeriyor.

Avrupa Konseyinin dışında ve biraz evvel bahsettiğim Avrupa Birliği Dönem Başkanı Slovakya Büyükelçisi dışında –Slovakya Başkanlığı üstleniyor- Avrupa Birliğinden gelen mesajların zayıflığı karşısında biz açıkça mesajlarımızı her vesileyle vurguladık ve bu mesajların en güçlü olanlarını Sayın Bakanımız Ömer Çelik Bey, 23 Temmuz günü basın toplantısında bütün yabancı basını da çağırarak verdi. Deşifre metni bizim için çok büyük önem taşıdı. Sayın Bakanımız katılmadı, beni görevlendirdi, Bratislava’da, Slovakya’nın başkentinde 24-25 Temmuz tarihlerinde Avrupa Birliği ve Aday Ülkeler Bakanlar Toplantısı’nda ben ülkemizi temsil etme onurunu taşıdım. Orada mesajlarımızı ve hissiyatımızı her düzeyde yine verdik, buna rağmen biz Ankara’ya gelmelerini tabiatıyla beklerdik. Önümüzdeki hafta bir heyet gelecek, teknik düzeyde bir heyet; eylül ayından itibaren muhtemelen daha üst düzey heyetler gelecek. Ve İngiltere’nin Avrupa Birliğinden Sorumlu Bakanı geldi; Sayın Bakanımız değişik vesilelerle zaten vurguladı. Ankara’da yapılan temaslar açısından benim Bratislava’da katıldığım toplantı sonrasında Sayın Bakanımız yine Slovak Büyükelçisinin girişimiyle bütün AB büyükelçilerine bir yemek düzenledi 28 Temmuz tarihinde. Ankara’daki büyükelçiler, temsilciler aslında herhâlde yazdıklarında -ben diplomatım, benim de otuz dört yıllık bir meslek tecrübem var- en iyi şekilde yansıtmış olmalıdırlar yaşadıklarını diye düşünüyorum. Hukukun üstünlüğü, demokrasi ve insan haklarına saygı boyutunda bizim özellikle vurguladığımız -belki arkadaşlarımız da değinirler- olağanüstü hâlin temel hakları korumadaki rolü aslında gayet açıktır, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 15’inci maddesi askıya alma ve bu konudaki literatüre, akademik çalışmalara baktığınızda, temel hak ve özgürlükleri korumak için bu tür durumlarda olağanüstü hâl kararı alınması keyfiyeti de esasen Avrupa Konseyinin kurucu ülkesi olarak birçok örnek var, Fransa örneği zikredildi, diğer örnekler zikredildi, bu paylaşılır.

İkinci sütun: Türkiye-Avrupa Birliği birlikteliğinin anlamı, önemi. Eğer izin vererseniz 29 Kasım tarihli Türkiye-Avrupa Birliği Zirvesi Ortak Sonuç Bildirisi’nin müzakerelerinde bizlerin de bulunduğu zirvenin bildirisinin ikinci paragrafını okuyacağım:

“Türkiye ve Avrupa Birliği, ortak geleceklerinin inşası için sonuç odaklı hareket etmeye, dayanışmalarını ve mevcut bağlarını daha da ileriye taşımaya kararlıdır. Her iki taraf Avrupa projesini güçlendirmek üzere, mevcut risk ve tehditlerle uyum içinde mücadele etmek ve üstesinden gelmek hususunda kararlıdır. Türkiye ve Avrupa Birliği, terörizmle mücadelenin öncelik olmaya devam ettiğini teyit eder.”

Biz son 3 zirveye bakarken hep Avrupa Birliğinin öne çıkarmaya çalıştığı gibi dar pencereden ve göç ayağından bakma boyutunda belki yansıdığını gördük. Avrupa Birliği içerisinde de çıkarlar söz konusu olduğunda Türkiye’ye bakışın taktik bakış olduğunu, stratejik bakışa yerleşmediğini bizim Hükümetimiz, Sayın Başbakanın zamanında değişik vesilelerle vurguladı. Stratejik bakış, aslında Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinin temelinde var. Burada bir uluslararası örgüte üyelikten bahsetmiyoruz, zirvenin tanımladığı gibi -bu ifadeler bizim zaten zirve bildirisine koyduğumuz ifadeler- ortak geleceğin inşası temelinde yaklaşıyorsunuz, stratejik hedef olarak Türkiye’nin Avrupa Birliğine bakışını kılan özellikle de budur. Biz Avrupa ülkesiyiz, Avrupa projesinin, Avrupa fikrinin fikri mülkiyeti kimsede değildir. O ideallere, evrensel değerlere sahip çıkmanın fikri mülkiyeti söz konusudur.

Yine, Avrupa Konseyi Genel Sekreterinin son üç yıldır hazırladığı, Avrupa Konseyi ne üye 47 ülke açısından hazırladığı, demokrasi, hukukun üstünlüğü ve insan haklarına saygı boyutunda yıllık raporlarındaki bir ifadeyi okuyacağım:

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : AB Uyum

Tarih :17/08/2016

Saat :

Kayıt:AB Uyum

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 7

“Geçtiğimiz on iki ayda Avrupa’nın güvenlik kaygıları açısından bir vites artışına şahit olduk. Son yaşanan terör saldırıları toplumlarımızda çok etkisi yarattı. Göçmen krizine karşı koordine olmadan yapılan müdahaleler sınırlarımızda kaosu sürmesine sebep oldu.” Devam ediyor, son bölümünü okuyorum: “Süregelen ekonomik belirsizlikler birleştirildiğinde böylesine güvenliksiz koşullar toplum endişeleri istismar etmek isteyen milliyetçiler ve yabancı düşmanları için münbit bir zemin yaratıyor. Nefret suçu, antisemitizm ve İslamofobi giderek artıyor, devlete ve Avrupa kurumlarına olan güvenlik ise azalıyor.”

Sayın Bakan Yardımcımızın biraz evvel söylediği, bugünkü Avrupa’nın manzarasında değerlerin erozyona uğraması ve belki de darbe girişi olduğunda o duruşu sergilememelerinin gerisinde Avrupa Konseyi Genel Sekreterinin genel olarak bu teşhisi olmadığını söylemek zordur. Farklı bir Avrupa’yla karşı karşıyayız ve sınamaları giderek daha karmaşık hâle gelen bir Avrupa Birliğiyle karşı karşıyayız. Burada ortak rasyoneli bulabilmek, ortak diyalog boyutunu güven içerisinde tesis etmek o kadar önem taşıyor. “Son dönemde bu diyalog peki nasıl sağlanır, temaslarımızda neyi öne çıkarmamız lazım bu rasyonellerin birleşmesi bakımından?” diye ben şahsen baktığımda, yine değişik çalışmalarda görebildiğim bir kitaptan bir bölüm okuyacağım:

“Karşınızdakini iknada başarısız kalıyorsanız, aranızdaki anlaşmazlık sürüyorsa bunun nedeni yalnızca argümanlarınızın içeriğiyle bağlantılı değildir, algılamalardaki farklılıklarda da değildir; bunun esas nedeni şekle, konuyu ele alış tarzınıza ve nasıl bir hareket anlayışı içinde olduğunuza ve mantık kurallarını izleyip izlemediğinize de bağlıdır.”

Burada ortak rasyoneller bakımından bizim temel birinci sütuna, o nedenden dolayı başladım. Bizi Avrupa’nın ötekisi gibi görmeye çalışan bir anlayışı kılmamız, Avrupa’nın yüz yıllardır bilinçaltında taşıdığı boyutu da kırmamız anlamına gelecek. Avrupa Birliğine Türkiye’nin bir gün üyeliği şayet gerçekleşecek olursa zaten Avrupa projesi açısından belki en büyük tarihî sınavı başarıyla vermiş olacak.

O ikinci sütunda, Türkiye-Avrupa birlikteliğinin anlamı, birlikteliğin çerçevesi bakımından bizim çok geniş bir gündemimiz var Sayın Başkanım. Önümüzdeki dönem çok yoğun bir gündem içerisinde hareket edeceğiz. Bunun içerisinde gümrük birliğinin güncellenmesinden, fasılların açılmasından... Malumunuz 5 fasıl üzerinden hazırlıklarımızı yapıyoruz; 23 ve 24, 15 enerji ve 26 kültür, eğitim ve 31 dış politika, güvenlik. Biz bir yıldır bu ilk zirveden hareketle o çalışmalarımızı, ağırlıklı olarak da 23 ve 24’üncü fasıllardaki çalışmalarımızı -ki bunlar temel fasıllardır ve Sırbistan daha yeni aşmıştır- mesajlarımızı bugün daha da güçlü vurgulamamız lazım çünkü Türkiye’nin yaşadığı, milletimizin iradesi Avrupa’ya örnek olacak bir iradedir. Dolayısıyla, bizim o öz güven ve o öz güvenden hareketle mesajlarımızı yoğun, Sayın Bakan Yardımcımızın söylediği gibi, proaktif davranmamız gerekecektir. Gümrük birliğinin güncellenmesinden fasılların açılmasına, zirvelerden diğer vize boyutuna -eğer izin verirsiniz Müsteşar Yardımcımız Mehmet Cangir Bey değinecek- yoğun bir dönem var.

Ben sözlerimi üçüncü sütunla bitireceğim. Çünkü o, Türkiye-Avrupa Birliği birlikteliğinin, Avrupa projesinin geleceğine belki herkesten daha fazla katkıda bulunabilecek bir ülke olarak... Ben Pakistan’da, İran’da, Orta Doğu’da görev yaptım; Türkiye’nin o üçüncü boyutta coğrafyası, Türkiye-Rusya ilişkileri dâhil her zaman aslında Türkiye’nin gücünü kendi coğrafyamızın hakkını vererek, bütün o coğrafyanın aslında anlamını evrensel değerler temelinde en iyi taşıyabilecek bir ülke öz güveniyle Türkiye-AB ilişkilerinin en güçlü ayağı olarak ben görüyorum. Dolayısıyla, çarpık bakışlarda, o bakışlar içerisinde daha önce de söyleniyordu eksen kayması mı, yok şöyle mi, böyle mi; o konular bizim en güçlü olduğumuz konular ve Avrupa’ya, Avrupa Birliğine güç katacak konular çünkü değişim bizim coğrafyamızda yaşanıyor, erozyon Avrupa kıtasının kendi coğrafyasında belki her yerden daha fazla görülüyor. Biz değişime öz güvenle bakabilmeliyiz. Aktör çoğaltan bir ülke Türkiye, aktör çoğaltan bir ülke olarak da o öz güveni aşıl原因 bir ülke. Avrupa Birliğinin bugün en fazla ihtiyacı olan nokta, o öz güveni taşıyabilmek. Önümüzdeki süreç o bakımdan da bize bir zorluk getiriyor çünkü eğer bakarsanız 29 Haziran tarihli Avrupa Birliği zirvesine, iki süreç işleyecek Avrupa Birliği zirvesinde. Birinci süreç “Brexit” sonrası İngiltere’yle nasıl bir ilişki kurulacağına dair -iç süreç diyorum ben ona- bir müzakere süreci, 2019’a kadar sarkabileceği... O bizi ilgilendiriyor, AB üyeleri kadar ilgilendiriyor. Birçok nedeni var, gümrük birliğinin güncellenmesinden transatlantik ticaret ve yatırım ortaklığı kadar. O sürece, biz, topyekûn bütün sektörlerimizle, bütün akademisyenlerimizle, Meclis boyutunda temaslarımızla kendi sürecimiz gibi bakabilmemiz lazım. Biz, 1959’da, Avrupa Birliği 6 üyeyken, ortak pazarken tercihimizi yapmış ve o tercihimizden şaşmamış, herkesten daha fazla Avrupa bütünleşme sürecine sahip çıkmış bir ülkeyiz.

İkinci süreç de aslında 27’lerin yine 29’unda kaldıkları karar boyunca “İngiltere gitti, biz nasıl şekil vereceğiz, ne yapacağız Avrupa Birliği olarak? Ki bu gönülleri, kalpleri kaybetmeye başladık Avrupa Birliği içerisinde.” Orada da somut bir tartışma cereyan edecek, o tartışmanın ana eksenini 5 madde etrafında geliştirecek. O 5 madde “stratejik gündem” dedikleri, 2014’te Avrupa Birliği Komisyonu başlangıç noktasında geldiğinde aslında belirledikleri bir gündem. O gündem yine bizi doğrudan ilgilendiriyor. Ben 1999-2003’e kadarki sürede Avrupa’nın geleceği tartışmalarında bizzat katkıda bulunmaya çalışmış bir memurdum. Beni en sevindiren görüntü Sayın Cumhurbaşkanımızın -o dönemde Sayın Başbakanımız- ve bir önceki Cumhurbaşkanımızın Roma’da Avrupa Anayasası taslağına gözlemci olarak imza atarken... Biz katkımızı her dönemde Avrupa’nın geleceği tartışmalarına verebilmiş bir ülkeyiz. O tartışmalara, o gelecek boyutundaki tartışmalara bütün sivil toplum kuruluşlarımızla, bütün düşünce yapımızla katkı verme zamanı şimdidir. Bu, aslında Türkiye’nin gelecek vizyonuna hizmet etmek demektir. Bu, aslında bugün karşı karşıya durduğumuz noktada gördüğümüz tepkisizliği, zayıf duruşu Avrupa’ya yakıştıramadığımız için herkesten bize düşer diye sözlerime son veriyorum.

Eğer müsaade ederseniz Müsteşar Yardımcımız Mehmet Cangir Bey’e vize boyutunda kısaca...

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : AB Uyum

Tarih :17/08/2016

Saat :

Kayıt:AB Uyum

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 8

3.- Avrupa Birliği Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Mehmet Cangir'in, vize ve geri kabul anlaşması ilişkisinin şu anki durumu hakkında sunumu

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MEHMET CANGİR – Başkanım, ben de sizleri ve Komisyon üyelerimizi saygıyla selamlıyorum.

Vize ve geri kabul anlaşması ilişkisinin şu anki durumunu çok kısaca özetleyebilmek için çok hızlı bir şekilde, nereden nereye geldik onu da özetlemek istiyorum. Şu anki durumu daha iyi değerlendirebilmek için, sürece de çok hızlıca bakmak lazım.

Geri kabul anlaşmasıyla ilgili Avrupa Birliğinin Türkiye'ye önerisi esasında 2003 yılına kadar gidiyor. 2003 yılından sonra geri kabul anlaşması, bazen duran, bazen gelişen fasılalarla üzerinde müzakereler yapılmış bir anlaşma. 2011'e geldiğinde belli bir noktaya bu anlaşma geldiği zaman, Türkiye, vize muafiyeti Türkiye'ye sağlanmadan geri kabul anlaşmasını onaylamayacağını, yürürlüğe koymayacağını ifade etti. Bu argüman üzerinden vize muafiyeti ve geri kabul anlaşması ilişkisi paralel süreçler olarak ilerlemeye başladı. 2012 Haziranına geldiğimizde, Avrupa Konseyi Avrupa Komisyonuna vize muafiyetini Türkiye'yle görüşebilmesi için bir yetki verdi ve biz de geri kabul anlaşmasını parafladık. 16 Aralık 2013 tarihine geldiğimiz zaman, geri kabul anlaşmasını Ankara'da, Türkiye'de imzaladık ve 72 maddeden oluşan vize serbestisi yol haritasını Türkiye aldı. Şimdi, iki paralel süreç bu noktaya kadar yani paraf ve Konseyin Komisyona yetkisi, bizim geri kabul anlaşmasını imzalamamız ve 72 maddelik yol haritasını almamız. Üçüncü sürecin bundan sonraki aşamaları, üçüncü paralel süreçlere ilişkin aşamalar şu şekilde cereyan etti: Biz geri kabul anlaşmasını Medisimizde onayladık ve 1 Ekim 2014 tarihinde Türk vatandaşları için geri kabul anlaşması yürürlüğe girmiş oldu yani Türk vatandaşlarını anayasal olarak zaten hep daha önce de alıyorduk ama geri kabul anlaşmasının da bir gereği olarak yasa dışı şekilde Avrupa'ya geçmiş veya orada bulunan kendi vatandaşlarımızı almamız yürürlüğe girmiş oldu. Üç yıl sonra da üçüncü ülke vatandaşları için geri kabul anlaşmasının yürürlüğe gireceği öngörüldü yani 1 Ekim 2017'de.

Şimdi, paralellik nasıl işleyecekti? Tabii, geri kabul anlaşması 1 Ekim 2017'de yürürlüğe girdiğine göre, 2017'nin sonunda -çünkü belli bir süre geçmesi gerekiyor- vize muafiyeti Türk vatandaşları için Schengen Bölgesi'ne geçişte sağlanmış olacaktı. Fakat, daha sonra -malumunuz, oraları daha hızlıca geçiyorum- göç krizinden kaynaklanan nedenlerden dolayı 2015'te 5-6 Ekimde Sayın Cumhurbaşkanımızın ilişkilere yeni bir seyir veren bir ziyareti oldu. Daha sonra 29 Kasım'da Türkiye-AB arasında "Birinci Zirve" dediğimiz bir zirve gerçekleştirildi ve burada vize muafiyetinin 1 Ekim 2016'ya alınması kararlaştırılmış oldu. Şimdi, 2017'nin sonunda vize muafiyeti olabilecekti esasında çünkü 1 Ekim 2017'de geri kabul anlaşması yürürlüğe girecekti fakat bu zirvede, kısım zirvesinde vize muafiyeti 1 Ekim 2016'ya alınmış oldu. Bu tabii şu demekti: 1 Ekim 2016'da vize muafiyeti vatandaşlarımıza sağlanabilmesi için 1 Haziran 2016'da da geri kabul anlaşmasının yürürlüğe girmesi gerekiyordu.

Şimdi, tabii, daha sonra Türkiye-AB zirveleri 7 Mart'ta da oldu, 18 Mart'ta da oldu ama daha çok sonuçlarını bire bir konuşacağımız zirve belki daha çok 18 Mart zirvesi. Burada bizim 1 Ekim 2016'da vize muafiyeti sağlanması dediğimiz tarih biraz daha öne çekildi, Haziran ayına çekilmiş oldu. Haziranın sonunda vize muafiyeti sağlanması kararlaştırılmış oldu. Geri kabul anlaşmasının yürürlüğe girmesiyle zaten 1 Haziran 2016'ydı, o değişmedi yani vize muafiyeti ve geri kabul anlaşmasının uygulanmasının aralığı belki kısalmış oldu; en kısa o şekilde ifade edebiliriz.

Tabii, bu zirvede, 18 Mart zirvesinde bu ilişkileri ve kavramları belki konuşmak da gerekebilir sorularınızda. 18 Mart'ta "bire bir anlaşması" dediğimiz uygulama da hayata geçti. Tabii, Sayın Müsteşarımız da söylediler, biz bu zirvelerle Türkiye-AB ilişkilerinin sadece göçe odaklı olmamasını hep vurguladık. 18 Mart zirvesinde de yine belli fasılların açılmasına hız verilmesi, gümrük birliğinin güncellenmesi, Türkiye'deki Suriyelilere sağlanan fonun, mali kaynağın artırılması, gönüllü insani kabul, yeniden yerleştirme rakamları gibi birçok unsuru var fakat 18 Mart daha çok, bire bir anlaşmasıyla birlikte anılıyor. Bire bir anlaşması da -yine bire bir, malumunuz olduğu üzere- Türkiye'den Avrupa'ya geçen her bir Suriyeliyi ülkemize geri almayı, bunun karşılığında, Türkiye'de bulunan bir Suriyeli'nin de Avrupa'ya yeniden yerleştirilmesini içeren bir anlaşma bu. Ama, bu anlaşmada, dediğim gibi vize muafiyetinin ve geri kabul anlaşmasının uygulanması biraz daha erkene alınmış oldu. Vize muafiyetinin tarihi değişmedi, geri kabul anlaşması... Bunun için Avrupa Birliği de kendisi buna göre uyarılama yaptı. Bizim Medisimizden de öne alınmasıyla ilgili olarak yeniden bir düzenleme gerçekleşmiş oldu.

Tabii, bu süreçte vize serbestliğiyle alakalı, bizim ilerlememizi raporlayan Avrupa Komisyonunun 3 tane raporu çıktı; 2014'ün Ekiminde, daha sonra 2016'nın Mart'ında ve en son mayısta 3 tane vize ilerleme raporu diyebileceğimiz raporlar çıktı. Burada, son raporda 72 maddenin 65'ini yerine getirdiğimiz ifade edildi. 5 tane -biraz sonra bunların neler olduğunu arz edeceğim- madde uygulamaya geçirilmesi, yapılması gereken şeylerin sayıldığı maddeler; 2 tanesi de esasında yapılmış olan, bunun yapıldığını da kabul eden ama pratik nedenlerle uygulamaya geçmesi sürecin olan şeyler, onları öncelikle hemen söyleyeyim:

Bir tanesi, malumunuz, biyometrik pasaportlarımız bizim var ama bu biyometrik pasaportlara parmak izinin işlendiği çipler yerleştirilmiş değil. Çiplerde parmak izi yok, bunun uygulamaya geçmesi gerekiyor; tabii, bu vize muafiyeti sağlansa bile bunun hayata geçmiş olması lazım.

İkincisi: Bu paralel süreçleri anlatırken de arz ettim, geri kabul anlaşmasının uygulamaya girmiş olması lazım. O yüzden zaten geri kabul anlaşmasının uygulanması ile vize muafiyeti sağlanması arasında kısa da olsa bir süreç öngörülüyor çünkü geri kabul anlaşmasının uygulanmasının görülmesi 72 maddenin içinde de bir madde zaten. Son durumda, 1 Haziranda geri kabul anlaşması uygulamaya başlanacaktı üçüncü ülke vatandaşları için, sonunda da vize muafiyeti sağlanmış olacaktı.

Bu iki pratik neden yani burada uygulanmış, uygulanmamış gibi bir durum yok esasında; zamanla hayata geçecek olan şeyler. Fakat, uygulanmadığı ifade edilen 5 tane madde var:

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : AB Uyum

Tarih :17/08/2016

Saat :

Kayıt:AB Uyum

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 9

Bunlardan bir tanesi Kişisel Verilerin Korunması Kanunu. Tabii, Medisimizin üyeleri de çok iyi biliyorlar ki, Meclisimizden geçmiş olan bir kanun bu esasında fakat bu konuda birtakım itirazları var Avrupa Komisyonunun. Bu konuda uluslararası sözleşmeler de onaylandı, yürürlüğe girdi, bunu da gerçekleştirdik. Yani bu 5 madde esasında bizim bir şey yapmadığımız maddeler değil, yaptığımız fakat Avrupa Birliğiyle açıkçası yerine getirilip getirilmediği konusunda tam anlaşılmadığımız maddeler. Biz bu nedenle 72 maddeyi de esasında yerine getirdiğimizi her fırsatta muhataplarımıza söylüyoruz, ifade etmeye devam ediyoruz.

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda Kurulun bağımsızlığı ve Kurumun bağımsızlığıyla ilişkili -çok hızlı özetliyorum- eleştiriler var. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu çıktığı takdirde Europolle operasyonel anlaşma da yapabileceğiz, bu 2'nci madde ama bu, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'yla doğrudan bağlantılı zaten yani ek bir madde gibi bile belki bu anlamda zikretmeye gerek yok. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu istendiği gibi çıktığı zaman bu da kendiliğinde hayata geçmiş olacak.

Üçüncüsü: Cezai konularda adli yardımlaşma. Bu da esasında bizim Adli Yardımlaşma Kanunu da yine çıktı Meclisimizden. 3 tane uluslararası sözleşmeyi bu konuyla ilgili olarak hayata geçirdik fakat burada Güney Kıbrıs Rum Yönetimiyle adli iş birliğinin nasıl yapılacağına ilişkin bir soru vardı tanımadığımız için ülkeyi. Fakat bu konuda da Dışişleri Bakanlığımızın yürüttüğü birtakım formüller oldu, Avrupa da esasında kabul etti ama tam olarak Güney Kıbrıs'ın da razı olacağı, diğer Avrupa ülkelerinin de razı olacağı bir formül üzerinde çalışma devam ediyor. Türkiye yine bu konuda da yapabileceğini yaptı. Avrupa Komisyonu da açıkçası bunu kabul ediyor yani birtakım "Üçüncü ülke üzerinden olabilir." gibi formülleri biz de önerdik, Avrupa da kabul etti.

Diğer iki husus: Yolsuzlukla Mücadele Eylem Planını Türkiye'nin kabul etmesi ve GRECO kararlarının uygulanmaya devam etmesi. GRECO, malumunuz, Yolsuzlukla Mücadele Devletler Grubu, Avrupa Konseyinin bir mekanizması. Zaten, bu konuda, uzun yıllardır değişik fasllarla bu konuda ziyaretler oluyor. GRECO kararlarını ülkemiz uyguluyor ama şunu hep muhataplarımıza söyledik: Zaten GRECO kararlarını uygulamaya başlayıp da bitiren hiçbir ülke yok, örnekleriyle bunlara vâkıfız. 15-20 tane karar, öneri varsa bunların bir kısmını ülkeler tamamiyle uygulamış oluyor, bir kısmını uygulamaya devam ediyor. Türkiye'nin de durumu böyle.

Başbakanlık genelgesine ek olarak -tam tarihini hatırlayamadım ama- Mayıs ayında Yolsuzlukla Mücadele Eylem Planı da çıktı.

Diğer, beşinci, daha çok tartışılan, gündem teşkil eden konu: Terörle mücadele mevzuatının uyumlaştırılması. Tabii, bu konuda da biz neler yaptık? Esasında Kolluk Gözetim Komisyonu kurduk yani bununla ilgili de kanun çıktı. Bunun da amacı tabii daha eskiye dayanıyor ama bu alanda da değerlendirilebilecek, bu maddenin karşılığı olarak da değerlendirilebilecek bir hususu esasında. Ayrıca, 2013'te üçüncü, dördüncü yargı reformu paketleriyle Türk Ceza Kanunu'nda, Terörle Mücadele Kanunu'nda esasında önemli değişiklikler oldu yine. Yine bu alanda, bu maddenin karşılığı olarak değerlendirilebilecek şeyler. Bunları söyledik ama tabii bunları görüşmeye de devam ediyoruz. Sayın Timmermans Türkiye'ye gelmişti, Sayın Bakanımızla, Dışişleri Bakanımızla görüştüler. Daha sonra, Brüksel'de yine Sayın Bakanımız, Dışişleri Bakanı ve diğer bürokratlar, bizler de görüşmeler yaptık. Yani, burada bu maddelerin nasıl karşılanabileceğiyle alakalı olarak görüşmeler hâlihazırda devam ediyor fakat son olarak durum ve resim şu: Bizim 72 maddeden sadece 5 maddeyi yerine getirmedığımız, Komisyonun ifadesi, beyanı, raporuyla Komisyon, Avrupa Komisyonu, bu konu bir tüzük değişikliğini gerektiriyor Türk vatandaşlarına vize muafiyeti serbestisi sağlanması için. Bunu, Komisyon Parlamenta ve Avrupa Komisyonuna tüzük değişikliği önerisini esasında iletti fakat şu anda Parlamentoda bu ilgili komisyona sevk edilmedi yani Parlatonun ve Konseyin onayı gerekiyor tüzük değişikliği için. Bunlar gerçekleşmiş olmadı. Biz de bu nedenle geri kabul anlaşması Meclisten geçtiği hâlde, 1 Haziran 2016 tarihinde yürürlüğe geçmesini sağlayacak şekilde tekrar Meclisten geri kabul anlaşması geçti fakat bunun uygulamaya girmesi için Bakanlar Kurulu kararı gerekiyor. Bakanlar Kurulu kararı da henüz çıkmadı çünkü bu 5 maddeyi, en azından Komisyon tarafından, Türkiye'nin yerine getirdiğini ifade etmesi gerektiğini ifade ediyoruz. Bu takdirde, tabii, konunun yine siyasi yönleri de mutlaka söz konusu Bakanlar Kurulumuzun, Meclisimizin belki karar vereceği ama husus, genel şu anki resim bu.

Terörle mücadele mevzuatı ve kişisel verilerle ilgili olarak özellikle nelerin yapıp nelerin yapılamayacağı da bu görüşmelerde belirtildi. Terörle mücadele konusunda sayın bakanlarımız açıkça ifade ettiler: "Türkiye terörle mücadele eden bir ülke. Şu anda terörle mücadele mevzuatında bir değişiklik yapamayız." İkinci olarak da, terörle mücadele kapasitemizi etkileyecek, zayıflatacak bir değişiklik asla yapamayacağımız birkaç kere vurgulandı.

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda belki bazı değişiklikler olabileceği - çünkü daha teknik bir alan- vurgulandı. Yani, bu çerçevede Komisyonla görüşmeler devam ediyor.

15 Temmuz sonrasının bu gelişmeleri, konuları nasıl etkilediğini belki sadece bir örnek verip sözlerimi bitirmek istiyorum. Avrupalı muhataplarımıza şunu hep söylüyoruz: Bire bir anlaşmasının uygulanmasıyla Ekim 2015'te günlük yasa dışı geçişler, düzensiz geçişler günde 7 bin kişiydi, şubatta 2 bin kişi günlük; şu anda uzunca bir süredir, nisan ayından beri ikili rakamlara, 100'ün altına günde düşmüştü. 15 Temmuzdan sonra da bu kadar büyük bir badire atlatıldığı hâlde, yine ikili rakamlar, günde ortalama 60-70 kişi olmaya devam ediyor yani Türkiye, bire bir anlaşmasını uygulamaya devam ediyor. Güçlü bir kamu yönetimi, kamu kurumlarımız hem sözüne, ahdine Türkiye riayet etmiş oluyor hem de bu kapasitesini yine kullanmaya devam ediyor. Bire bir rakamları da şu, belki o da merak edilebilir: Avrupa'dan, Yunanistan'dan aldığımız 440-450 civarında yasa dışı geçmiş olan. Bunun karşılığında Türkiye'den 850 civarından kişi Avrupa'ya yerleştirilmiş oldu.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkürler.

Herhâlde başka söz almak isteyen değerli bürokratımız yok, değil mi?

ÖZKAN YALIM (Uşak) - Var Başkanım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : AB Uyum

Tarih :17/08/2016

Saat :

Kayıt:AB Uyum

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 10

AVRUPA BİRLİĞİ BAKAN YARDIMCISI ALİ ŞAHİN – Tamam, soru gelirse...

Ben müsaadeniz olursa Sayın Müsteşar Yardımcımıza ek olarak özellikle terörün tanımı konusunda Avrupa Birliğinde yürüttüğümüz temaslar esnasında Sayın Lamsdorf'la bir araya gelmiştik. Lamsdorf, Avrupa Parlamentosu Başkan Yardımcısı. Yani, Türkiye'yi özellikle terörün tanımı konusunda anlamaları gerektiğini, Türkiye'nin hemen sınırlarının güneyinde çok yoğun bir terör ikliminin oluştuğunu, bir terör coğrafyasının oluştuğunu ve Türkiye'nin şehirlerinde patlayan bomba yüklü araçlar, canlı bombalar olduğunu; bu yönde kendilerinden terör tanımı konusunda anlayış beklediğimizi, aynı zamanda Türkiye sınırlarının Avrupa Birliğinin doğu sınırlarını teşkil ettiğini, burada alınacak terör konusundaki sıkı güvenlik tedbirlerinin Avrupa şehirlerinin de güvenliği anlamına geleceğini ilettik. Sayın Lamsdorf'un verdiği cevap çok enteresandı, onun için paylaşmak gereği duydum burada: "Bu 'terör' tanımı çok zaten göreceli bir kavram; Avrupa Birliği de tam olarak bunun net bir tanımını ortaya koyabilmiş değil, Amerika Birleşik Devletleri de net bir tanım ortaya koyabilmiş değil." dedi. Avrupa Birliğinin ve Batı'nın terör konusundaki yaşadığı bu çelişkiler de aslında işte kendi içlerinde yaşadıkları saldırılar, bunları önleyemeyişleri, yine istihbarat konusundaki zafiyetleri bu "terör" tanımındaki yaşadıkları sıkıntıdan kaynaklanan bir durum. Kendileri de açıkçası terör tanımı konusunda çok net değiller; bunu da burada belirtmek istedim.

Çok teşekkür ediyoruz.

Sorularınız varsa Sayın Başkanımızın müsaadeleriyle arkadaşlarımız yanıtlamak için hazırlar.

BAŞKAN – Teşekkürler. Ben Sayın Bakan Yardımcımıza, Sayın Müsteşarımıza, Sayın Müsteşar Yardımcımıza teşekkür ediyorum verdiği bilgilerden dolayı.

IV.- KONU

A) GÖRÜŞMELER

1.- Avrupa Birliğine katılım süreci ve özellikle 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında yaşanan gelişmelere ilişkin görüşmeler

BAŞKAN – Şimdi, söz almak isteyen, soru sormak isteyen değerli milletvekilleri mize sırasıyla söz vereceğim.

Özkan Bey, buyurun.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – İlk önce Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarımız, Sayın Bakan Yardımcımız; hepinize iyi günler diliyorum.

Ben, 1 ila 4 Ağustos tarihinde, Dışişleri Komisyonu olarak üç değişik komisyon kuruldu ve de komisyonda Cumhuriyet Halk Partisi adına Brüksel'e giden milletvekilliydim. Komisyon Başkanı Sena Çelik'ti Antalya Milletvekilimiz ve yanında Fevzi Şanverdi Hatay Vekilimiz, Haydar Ali Yıldız İstanbul, Mustafa Serdengeçti Aksaray Vekili ve de Milliyetçi Hareket Partisinden de Ekmeleddin İhsanoğlu vardı. Çok sayıda dışişleri bakanı Brüksel, Belçika Parlamentosu vesaire... 15 Temmuz darbe girişimini anlatmaya gittiğimizde, Avrupa Birliğiyle ilgili, özellikle terörle ilgili, Sayın Bakan Yardımcısının açıklamasına katkı olarak bir iki cümle eklemek istedim, bundan dolayı söz aldım.

PKK'yı terör örgütü olarak kabul ediyor musunuz? "Evet" dediler. Peki, Brüksel'de Shumen Meydanı'nda -özellikle Avrupa Parlamentosu bulvarın girişi yuvarlaktır biliyorsunuz; sık sık gidiyorsunuz, gördünüz- o meydana PKK sık sık bayrak açar, protesto gösterileri yapar veya çadırlar açar biliyorsunuz. Bunların engellenmesi adına hem terör örgütü liderinin resimlerinin hem terör örgütünün bayraklarının açılmaması adına bunların yapılmaması adına gerekli adımların atılmasını istedik. Maalesef, bu konuda, yetkilerinin olmadığını, bunu yapamayacaklarını söylediler. Peki, neden o zaman terör örgütü olarak kabul ediyorsunuz? Yani bu şekilde iki arada bir derede kaldıklarını veya ne yapmak istediklerini, ne yapamadıklarını gerçekten anlamakta zorluk çektik.

Ve Dışişleri Komisyonuyla gittiğimiz bütün toplantılarda oldukça çok sayıda sivil toplum örgütü, dışişleri bakanı, birkaç tane de parti liderleriyle görüştüğümüzde üç önemli soruyu aldık 15 Temmuz darbe girişinden sonra. Bu konuyu da bir dakika içinde ben size açıklamak istiyorum.

Birinci sordukları, darbeden sonra gözaltına alınan bu kadar kişinin veya şu anda tutuklananların doğru bir şekilde yargılanıp yargılanamayacağı hakkındaki soruları.

İkincisi: "İdam cezasını gerçekten getirmek istiyor musunuz? Çünkü Avrupa'ya girmek istiyorsunuz ancak idam cezası ayak sesleri geliyor." Bu şekilde, bununla ilgili ciddi bir soru vardı.

Son soru da şu anda içerideki tutuklu veya gözaltında bulunan kişilerin işkence görüp görmedikleri hakkındaki sorulardı. Bunlara, biz, heyetimizle birlikte düzgün ve oldukça temkinli olarak gerekli cevapları verdik.

Bu konuda sizleri aydınlatmak isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler Özkan Bey.

Sayın Kadir Koçdemir, buyurun.

KADİR KOÇDEMİR (Bursa) – Teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi arkadaşları dinlerken bu Ruslar ile Amerikalıları konu alan bazı fıkralar var. Onlardan birinde metrolar yarışılır; bilirsiniz, duymuşsunuzdur. Ruslar Moskova'ya Amerikalıları çağırırlar ve metrolarını gösterirler; işte, teknolojik olarak, mimari olarak çok görkemli metrodur, onunla övünürler ama dedikleri saatte metro gelmez. Mukabil olarak Amerikalılar Rusları çağırırlar, New York'ta metrolarını gösterirler; biraz eski püsküdür, pek fazla bakımlı değildir fakat otuz dakikada 1 muhakkak metro gelir. Bunu söylerler. Derler ki: "Bizde metro muhakkak gelir." Orada Rusların bir cevabı vardır, derler ki: "Ama siz de Kızılderilileri öldürdünüz, yok ettiniz."

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : AB Uyum

Tarih :17/08/2016

Saat :

Kayıt:AB Uyum

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 11

Şimdi, Avrupa'ya bizim yaklaşımımız, bakışımız nedir; bunu ben anlayabilmiş değilim. Burada bir kafa karışıklığı var. Türkiye'nin araçsallaştırılması, Avrupa ülkelerinin kendi iç işlerinde siyasi aktörlerin netice almak için Türkiye'yi bir alet olarak kullanmaları, Türkiye konusunu istismar etmeleri, sanki bizim büyüklüğümüzden kaynaklı veya bizim için iyi bir şeymiş gibi gösterildi; doğrudur. Onlar bir şey yapıyor ise o onların sorunudur. Ama bunun böyle işlenebilmesi, suistimal edilebilmesine yol açan bir durumumuz varsa bu da bizim bir sorunumuzdur.

Yine, akılda en çok kalan benim duyduklarımın "öz güven" kelimesi. Eğer realiteyle, eğer gelişmelerle, eğer muhataplarınızın tavırlarıyla teyit edilmiyor ise ve onlardan aldığınız tepkilerle revize edilmiyorsa, öz güven bir yoz güven hâline gelir. Ve dünyada pek çok realiteden kopan tavır, davranış, hareket, çok önemli sorunlara yol açmıştır. Biz, bunu burada görüyoruz bu öz güveni. "Bizden habersiz yaprak kıvıldamaz bırakın Türkiye'yi Ortadoğu'da." derken bir gece baktık ki kendi üniformalı askerlerimiz darbe yaptılar. Orada da çok ciddi bir öz güven vardı. Ama dediğim gibi, realiteyle teyit edilmeyen öz güvenden biraz çekinmemiz lazım. Son olaylarda da böyle bir şey olduğunu görüyoruz.

Şimdi, bizim Avrupa'ya karşı tutumumuz ne olacak? Ben bunu anlayabilmiş değilim. Mesela Sayın Bakan Yardımcımız dedi ki: "Avrupa için demokrasi için açtıkları vakit yedikleri bir puttur." Eğer böyle ise demokrasi adına biz burada, bu Komisyonunda ne yapıyoruz, bu hedefler, bu şeyler ne anlama geliyor? Yine, Müsteşarımız dedi ki: "Bu, Avrupa'nın tarihindeki en büyük sınavıdır." Türkiye'nin üyeliğiyle ilgili. Biz mi onları imtihan ediyoruz? Bu imtihana ne için girdiler? Bunlar şey değil.

Ve yine, alacağımız tavır konusunda güncel konular yok. Yani Avrupa basını ben takip ediyorum, bugünlerde hangi hususlar suistimal ediliyor, orada hangi hususlarla kamuoyunda Türkiye'yle ilgili bu hak etmediğimiz algı oluşturulmaya çalışılıyor ve bunlardaki gerçek durum nedir geri kabul anlaşması dışında? Bunlara dair de somut, müşahhas bir şey alamadık.

Ve nihayet Sayın Başkanım, Avrupa Birliği Uyum Komisyonu da kendisine bir bakmalı. Bakın, 5 tane maddenin önemli bir kısmı, biz bunu Meclis Genel Kurulunda da söyledik, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu bu şekilde kabul edildiğinde, Avrupa'nın Türkiye'ye karşı peşin hükmünden ziyade zaman içinde müktesebatında yaptığı değişiklik sebebiyle bu kanunun tekrar yazılması gerektiğini orada da söyledik. O kanun da burada bizim komisyonumuzda tartışılmadı. Zira, Avrupa Birliği'ni ilgilendiren, o haziran öncesinde gece saat ikilere, üçlere, sabahlara kadar Mecliste ne olduğunu anlamadan oyladığımız kanunlarda da Avrupa Birliği Uyum Komisyonu hep baypas edildi. Bu yöntem, eğer şey yaparsak... İngilizlere atfedilen bir söz var, ben çok söylüyorum hani "Ucuz alacak kadar zengin değiliz." denir. Biz de acele edecek kadar çok vaktimiz olan bir ülke değiliz. İnşallah, bugüne kadar geldiği süreçte komisyonumuzla ilgili de buradan bir tavır değişikliği olur Meclis Başkanlığının ve Avrupa Birliği üyeliğini ilgilendiren kanunlar, tali komisyon olmakla birlikte, ilgisi, algısı, yoğunlaşması Avrupa Birliği üzerine olan değerli milletvekili arkadaşlarımızın olduğu bu Komisyona bu konular gelir diyoruz.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkürler Sayın Koçdemir.

Öncelikle, şu, tabii, meselenin hassasiyeti bakımından size hak veriyorum. Fakat şunu da takdir etmek lazım: Biz bir tali komisyon olarak icra konusunda, maalesef, zaman zaman yetersiz kalabiliyoruz. Tabii, benim kişisel kanaatim, eğer... Bunu en baştan beri çeşitli platformlarda da savunuyoruz, söylüyorum ama tabii Komisyonun kuruluş kanunu bu şekilde olduğu için bu bizden önceki bir uygulama. Ben, kesinlikle bu Komisyonun asli bir komisyon olması taraftarıyım, bunu en baştan beri ben çeşitli platformlarda paylaştım. Ama tali komisyon olduğu için, zaman zaman, maalesef, işte, bu -o süreci çok yakından takip ettiniz- âdeta zamanla yarıştığımız bir süreçte, burada, asli komisyon gündemine aldığı zaman, onların da tabii acelesi olduklarını ifade ettikleri zaman da, biz, zaman zaman bu tür uygulamaları yapıp, baypas edip direkt asli komisyona havale ettiğimiz durumlar oldu. Ha, biz, burada, tabii sadece asli komisyona havale edip de işin peşini bırakmış da değiliz. Değerli uzman arkadaşlarımızla beraber Avrupa Birliği Bakanlığının görüşü bu konuda nedir? Kesinlikle onu alıp, inceleyip, herhangi bir tenakus olmadığını müşahade ettiğimizde, orada Avrupa Birliği Bakanlığının bu konuda uygun görüş bildirdiğini müşahade ettiğimizde, bir de tali komisyon olduğumuzdan dolayı, zamanla ilgili bir sıkıntı da yaşandığından dolayı, maalesef, bu tür uygulamalar zaman zaman oluyordur, doğrudur. Ama, dediğim gibi, gönül arzu ediyor ki -belki biz başaramayız, bizim dönemimizde olur, olmaz bilmiyorum ama- bu konuda muhalefetle de beraber belki ortak hareket edip bu Komisyonu ne olursa olsun asli komisyon hâline getirmemiz gerektiği kanaatindeyim. Çünkü tali komisyon olarak hakikaten biz de kendimizi çok verimli olarak addetmiyoruz. Yani burada bir usul yerine gelsin gibi çalışmak... Baktığınız zaman asli bir komisyon, işte mevzuatta var, İç Tüzük'te var, işte ne bileyim, makamda kırmızı plaka var ama yaptığınız icraata baktığınız zaman kesinlikle onun karşılığı değil. Ben tali komisyon olmaktan dolayı da rahatsızlığımı burada da kayıtlara geçmesi açısından ifade ediyorum. Eğer önümüzdeki günlerde uygun görürseniz, olmazsa bir heyet olarak Meclis Başkanımıza gidelim, bunu... Hani, ben, şundan açıkçası çekiniyorum: Sanki kendim Başkanlık koltuğunda oturduğum için yanlış anlaşılabilir diye böyle bir talebi kendi açımızdan...

RECAİ BERBER (Manisa) – Sizinle ilgisi yok.

BAŞKAN – Bazen böyle şeyler olabiliyor Recai Bey, biliyorsunuz yani siyasette. Ama ben çok net bir şekilde size hak veriyorum.

RECAİ BERBER (Manisa) – "Asli komisyon olduktan sonra gerekirse ben Başkanlığı bırakırım." dersiniz.

BAŞKAN – Onu da, Recai ağabeyin önerisiyle, ben güzel bir öneri olarak kabul ediyorum. Asli komisyon olursa Komisyon Başkanlığını da bırakmaya hazırım.

RECAİ BERBER (Manisa) – Bunu söylemeniz yeterli, bırakmanıza gerek yok.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : AB Uyum

Tarih :17/08/2016

Saat :

Kayıt:AB Uyum

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 12

BAŞKAN – Zaten o gün de şöyle bir şey oldu: Uluslararası komisyon başkanlarını Sayın Dışişleri Bakanımız topladı, benim gözüme bir şey çarptı, çok maskülen bir görüntü var orada yani, hani eskilerin tabiriyle çok müzekker bir görüntü var. Ben, uluslararası komisyonların en az bir veya ikisinin bir kadın komisyon başkanı olması gerektiği taraftarıyım, hatta ilk fedakarlığı da kendim yapacağımı söyledim, Dışişleri Bakanına.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun Başkanı bile erkek.

BAŞKAN – Nasıl erkek olur ya? Başkan Vekilidir o, yanlışınız var. Başkanı Radiye Hanım, orada Radiye Hanım. Orada bir yanlışlık olmasın.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Başkan Vekili erkek.

BAŞKAN – Radiye Hanım en baştan beri orada, kadın, orada bir sıkıntı yok; o kadar da olmaz herhâlde değil mi artık?

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Medis Başkanımıza bu konuyu iletelim.

BAŞKAN – Tamam, muhalefetin de desteğini aldık, bu konuda önümüzdeki günlerde bir girişimde bulunalım diyorum inşallah.

Sayın Bakanım, sizin cevap vereceğiniz...

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Sayın Bakan başlamadan önce, eğer müsaade ederseniz bizim dün yapamadığımız bir grup toplantımız var, oldukça çok sayıda misafirimiz de var, izniniz olursa ayrılmak istiyoruz.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Çok teşekkürler katkılarınızdan dolayı Özkan Bey.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKAN YARDIMCISI ALİ ŞAHİN - Tabii, değerli sorularınızdan dolayı teşekkür ediyorum, hepsi de bizim için kıymetli, değerli.

Sayın Vekilim, öz güven meselesi Türkiye'nin sadece Avrupa Birliğiyle yürüttüğü süreçte sahip olduğu bir güven meselesi değildir. Türkiye gibi beş bin yıllık devlet geleneği olan, ondan sonra, özellikle son yüz yıl içerisinde etrafındaki bütün çalkantılara rağmen, bütün kırımlara rağmen bütün çatışma coğrafyalarının ortasında bir barış adası olarak, bir istikrar adası olarak yoluna devam ediyor olması; yine, IMF'ye olan bütün borçlarını kapatmış, kendi içerisinde kendi sorunlarını çözebilme kabiliyetleri gelişmiş, donör ülke hâline gelmiş; yine, Avrupa'nın önemli kurumlarında, önemli mecralarında söz sahibi olabilmiş ve bunun da ötesine geçerek 15 Temmuz gecesi demokrasiye belki de dünyada örneği görülmemiş bir şekilde sahip çıkabilen bir millete sahip olmamız, bir devlete sahip olmamız bence bu öz güveni zaten genetiğimizde taşıdığımız anlamına geliyor. Tabii ki biz Avrupa Birliği sürecinde de yürüttüğümüz bu temaslarda bu öz güveni mutlaka duymak zorundayız. Eğer Avrupa Birliğiyle yürüttüğümüz süreçte veya dış temaslarmızda, dış politikalarımızda bu öz güveni duymadan yürüteceğimiz her tür politika "policy of appeasement" dediğimiz taviz politikalarını vererek bir üçüncü dünya ülkesi formatında yürüteceğimiz çalışmalar, çabalar, gayretler olur. Bu mesele, bence Türkiye'nin zaten genetiğinde var olan, ondan sonra, çok güçlü sahip olduğu o dinamiklerin ortaya koyduğu bir gerçektir öz güven. Avrupa Birliği sürecinde de Türkiye, hem milletinden aldığı güçle hem tarihinden aldığı güçle hem özellikle cumhuriyet tarihinde elde etmiş olduğu kazanımlarla, bugün demokrasiye Avrupa Birliğinden daha fazla, demokrasinin doğmuş olduğu ülkelerden daha fazla ve daha samimi bir şekilde sahip çıkan bir öz güveni ortaya koymaya çalıştım. Acıktığında yedikleri helvadan yapılmış put tanımını da açıkçası uğradığımız hayal kırıklığını ortaya koymak adına vurguladım. Tabii ki Fransa'da doğmuş, iki dünya savaşı yaşanmış bir Avrupa'da, uzun yıllar İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra bu istikrarı Avrupa'da ve Avrupa'nın ötesinde iklimlemiş bir coğrafyaya saygımız var, demokratik değerlerine saygımız var. Buna da inandığımız için demokrasiye bugün sahip çıkmalarını bekliyoruz Türkiye'de ve bu sahip çıkmayı ortaya koyarken de kimi coğrafyalarda demokrasi savaşları ilan ederlerken, işte, Afganistan'a "Kadınlar özgürleşsin, burka ortadan kalsın ve özgürleşsin." diye savaş ilan ederlerken Türkiye'deki 240 şehide rağmen, Türkiye'deki 2.200 yaralıya rağmen sessizlikleri bize bunu düşündürtmeye yetiyor. Benim vurgulamak istediğim nokta odur, yoksa tabii ki demokrasiye inanıyoruz ve onların da demokrasiye inandıklarına inanıyoruz ki ortaya koymuşlar ve bir bütünlüğü, bir birlikteliği ortaya çıkartmış bu demokrasi değerleri ama istiyoruz, bekliyoruz -15 Temmuz sonrası o düştükleri suskunluk anlamlı bir suskunluk değil veya beklediğimiz bir suskunluk değil- bu çifte standarttan, "double face" politikalarından vazgeçmelerini. Bu yönde bir şeydi benim temasım, değinmem. O öz güveni hep taşımalıyız zaten.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Şimdi, bir husus daha var -Sayın Müsteşarım buradayken- Bu Sayın Koçdemir'in bahsettiği Kişisel Verileri Koruma Kuruluyla ilgili. Onunla ilgili itiraz acaba yasalastıktan sonra mı gerçekleşti? Çünkü sizin Bakanlık görüşünü -yanlış hatırlamıyorsam- incelediğimizde orada Avrupa Birliğinde bizden çok daha geri uygulamalar olduğunu hatırlıyorum ben yani kurulların yapısı açısından baktığımızda. Bu konuyla ilgili bir bilgi verebilir misiniz?

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MEHMET CANGİR – Sayın Başkanım, orada Kişisel Verileri Koruma Kurulunun yapısıyla ilgili gerçekten çok önemli bir değişiklik oldu, o istenen bir değişiklikti. Muhalefet partileri de dâhil olmak üzere kurula üye verebilmeye başladılar, bunu da biz gerçekten çok vurguladık yani esas ana değişiklik bu.

Şimdi, şu durumda, mesela bağımsızlıkla ilgili konuştuğumuz için bizim yasamızda Kişisel Verileri Koruma Kurulunun -esas karar organı malumunuz kurul- bağımsız olduğu söyleniyor ama diyorlar ki: "Kurum da bağımsız olsun." Yani kurum esasında bir tabeladan ibaret. Bu kurumun karar organı kurul, kurulun bağımsız olduğu yazıyor. "Kurum da bağımsız olsun." deniyor yani bunu gerçekten... Yani biz şu şeyde değiliz: Verdiğimiz görüşün gerçekten bağımsızlıkla ilgili olarak özellikle arkasındayız ve bağımsızlığın, üye yapısı da değiştikten sonra, özellikle Mediste o değişiklik yapıldıktan sonra doğru, yeterli, yerinde olduğunu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : AB Uyum

Tarih :17/08/2016

Saat :

Kayıt:AB Uyum

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 13

düşünüyoruz ama bu konuda defalarca Adalet Bakanlığımızın yetkilileri de... Tabii, esasında kanun için biz de görüş veriyoruz ama doğrudan daha fazla sahibi, konuyla ilgili söz söyleyen Adalet Bakanlığı. Mesela eğer şimdi yapacak olursak bir daha kurumun da bağımsız olduğunu yazmış olacağız şeye. Fakat dediğim gibi yani burada esas bağımsızlık kurulun bağımsızlığıydı.

Bir de istisnalarla ilgili sıkıntılar var. Yani genel istisna ve özel istisnalar var. Bizim genel istisna tanımımız biraz geniş yani millî güvenlik, yani sıra başka hususlar da var. Bunların özel istisnaya alınmasını istiyorlar. Bunda da terörle mücadele ortamında kolluk kuvvetlerinin birtakım itirazları bu konuya olabiliyor. Ondan dolayı açıkçası o konuda bir sarfınazar etmiştik, bir de istisnalarla alakalı problem var. Yani iki tane temel husus var.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Berat Çonkar, buyurun.

AHMET BERAT ÇONKAR (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncelikle sunumlar için, değerli sunumlarınız için teşekkür ediyorum.

Öncelikli olarak bu darbe girişimi sonrasında bu Avrupa'daki partnerlerimizden gelen tepkiler açısından, KPK Eş Başkanı olarak da maalesef beklediğimiz desteği göremediğimizi ifade etmek istiyorum. Sayın Manolis Kefalogiannis 28 Temmuz günü bize e-mail adresinden bir e-mail atıyor. Orada konu başlığı "Joint parliamentary committee" Okumak istiyorum bir paragrafı. (...) (x) Daha sonra da işte KPK toplantılarının gündemiyle alakalı detay hususlara girmiş. Bu, tabii, üzücü; biz de gerekli cevabı kendisine gönderdik. Bunun yanında da Avrupa Parlamentosundaki tüm milletvekillerine, oradaki yetkililere, grup başkanlarına da hem mektupla bu darbe girişimini anlattık hem de ortak partilerimizin bildirisini paylaştık. Aynı zamanda da bu darbe girişimini anlatan yabancı lisanda, İngilizce'de birtakım hazırlanmış raporları da yine aynı kontaklarımızın tamamıyla paylaştık. Bütün bunlara rağmen, şu an itibarıyla bir milletvekilinden, o da bizim AK PARTİ'yle ortak grup içerisinde olan AICR dediğimiz gruptan bir milletvekilinden "Bir araya geldiğimiz zaman bu konuları konuşmak isterim." tarzında bir cevap aldık. Onun dışında arkadaşlarımızın bana bildirdiğine göre herhangi bir dönüş alamadık bu 2 e-maile de.

Benim sorum şu şekilde: Gördüğümüz kadarıyla bu elli, altmış yıllık süreç sonrasında Avrupa'nın Türkiye'ye karşı yaklaşımında geldiği nokta terörle mücadelemizde bize destek vermiyor ve terör örgütlerini destekliyor; bunu görüyoruz. Cumhurbaşkanımız çok net ifadelerle bunu artık açık konuşuyor zaten. Demokrasinin yanında durmadığı tespit ediliyor. Türkiye ve Mısır darbelerindeki yaşadığımız süreçlerden bu coğrafyada, özellikle ağırlıklı olarak Müslüman halkların yaşadığı coğrafyada insan hakları, evrensel hukuk değerleri ve demokrasi konusunda Avrupa'nın bir duruşu olmadığını görüyoruz. Aynı zamanda da Avrupa medyası ve küresel sermayenin kontrolündeki algı operasyonları Türkiye'nin düşmanlaştırılması ve ötekileştirilmesi konusunda hızla devam ediyor.

Şimdi, bu gerçekler dikkate alındığı zaman özellikle Sayın Müsteşarımıza sormak istiyorum: Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği ve müzakere süreciyle ilgili bahsettiğimiz stratejik değerlendirmesinde herhangi bir kırılma yaşanabilir mi? Bu konu tartışılmakta mıdır? Tabii, önümüzdeki günlerde yaşayacağımız süreçler bunu etkileyecek elbette ki. Rusya'yla olan ilişkilerin daha stratejik bir seviyeye doğru ilerleme ihtimali konuşuluyor. Orta Asya Türk devletleri ve Şanghay İşbirliği Örgütüyle ilgili pozisyonumuzun güçlendirilmesiyle ilgili devletimizin düşünceleri olduğu, Hükümetimizin düşünceleri olduğu konusunda da bilgilerimiz var. Avrupa'da da tabii bunlar ciddi şekilde sorgulanıyor. Bu çerçevede, Avrupa Birliği stratejimizle ilgili farklı bir değerlendirmeye gitme ihtimalimiz var mı?

Teşekkür ediyorum.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI RAUF ENGİN SOYSAL – Sayın vekilime teşekkür ediyorum.

Kolay bir soru değil ama kaçamak bir cevap vermeyeceğim, Sayın Başkanım beni tanır. Avrupa Birliği üyeliği herkesten daha fazla Türkiye'nin hakkı. Avrupa Birliğine üyelik, eğer onu... Sayın Bakanımız Ömer Çelik de çok güzel söyledi, biliyorsunuz Avrupa Birliği kendi içinde bir kırılma yaşıyor ve aslında dikkatle çok yakından izlememiz gereken bir sürece giriyor. Bu İngiltere'nin Brexit oylaması olsun, diğer boyutlar olsun -bu "erozyon" dediğim- Avrupa Birliği -çarpıtmadan Sayın Bakanımızın ifadesini- eğer dağılacak olursa biz Avrupa Birliğini tek başımıza kurma yolunda veya bu bütünleşme yolunda devam ettirmeliyiz mesajına ben içten -sayın milletvekilimizin değerli görüşlerine saygı duyuyorum ama- bir vatandaş olarak -ben bir devlet memuru olarak otuz dört yıldır, altını çiziyorum, beni devlet bu Avrupa Birliği yolunda rahmetli Özal döneminde ilk okula gönderdiğinde Avrupa Koleji- inanıyorum. Sayın Cumhurbaşkanımızı İktisadi Kalkınma Vakfı'nın 50'nci yıl töreninde bütün dikkatimi vererek dinlerken -belli bir süre oldu, şimdi tam tarihini hatırlamayacağım- "Çok çalışacağız, biz hedefe ulaşacağız." dedi Sayın Cumhurbaşkanımız. Ben bugün o hedefe ulaşmak için aslında daha çok çalışmamız gerektiğine inanıyorum. Mitterrand'ın bir sözü var -ben rahmetli babamın da görevi nedeniyle uzun süre Fransa'da da yaşadım- 1989'da Sovyetlerin dağılmasından sonra Prag'da bir konuşma yapıyor Mitterrand, diyor ki Doğu Avrupa için: "Bu, tarihin ve coğrafyanın buluşmasıdır." Kendi coğrafyaları olarak madalyonun iki ayrı yüzü gibi söylüyor. Ben onu hep örnek vererek aslında Türkiye'nin Avrupa Birliğine bir gün üye olması veya bu yolda bizim bu kadar ısrarla, bu kadar stratejik bakışa öz güveni de taşıyarak... Çünkü o öz güven Avrupa projesinin geleceğine bakışımızda nasıl bir Avrupa istediğimizle bağlantılı ve bizim o sorumluluğumuz bütün coğrafyamızın bir sorumluluğu. Ben Pakistan'da görev yaparken ve Peşaver'de üniversitede konuşurken başka kimseyi dinlemezlerdi üniversitede. Bir yabancı gelmiş, Fransız gelmiş, Alman gelmiş, Türk büyükelçisi orada konuşuyor diye Avrupa boyutu önem taşıyordu. Bu, geleceğe olan Türkiye'nin öz güveni yani "2023 vizyonumuz" dediğimiz hadise

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : AB Uyum

Tarih :17/08/2016

Saat :

Kayıt:AB Uyum

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 14

asında Avrupa Birliğinin o kaybolmuş, sönmüş ve gelecek vadetmeyen, içe dönük bir süreçte Türkiye'nin belki de en güçlü aşısı olacak. Ben ona inanıyorum. Avrupa Birliğini veya Avrupa coğrafyasını biz kendimizden ayrı bir coğrafya olarak görmemeliyiz, biz o coğrafyanın sahibiyiz Osmanlı'dan...

AHMET BERAT ÇONKAR (İstanbul) – Bir araya girebilir miyim müsaadenizle.

Ben burada, tabii, daha çok üzerinde durmak istediğim konu, Avrupa Birliğinin mevcut durumu ve Türkiye'nin AB üyeliği müzakere süreci açısından söylüyorum. Yoksa, Avrupa'yla ilişkiler çok farklı kademelerde, çok farklı boyutlarda olacaktır. Türkiye yüz yıllardır Avrupa'nın içerisinde, insanlarıyla içerisinde, tarihiyle içerisinde, kurumların içerisinde, NATO üyesiyiz ama AB'nin geleceğiyle ilgili durum, nasıl bir AB bizi bekliyor ve bizim bu müzakere süreci ve üyelik sürecindeki pozisyonumuz aynen mi kalacak yoksa farklı bir tasarıma gidebilir miyiz -işte, İngiltere'nin durumu söz konusu- farklı bir model düşünüyor muyuz? Daha çok buna yönelik sorularım.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI RAUF ENGİN SOYSAL – Sağ olun Sayın Başkanım.

Müzakere sürecini de aynı kararlıkla sürdürmemiz gerektiği kanaatindeyim çünkü onu, yine Sayın Cumhurbaşkanımız herhâlde Sayın Başbakanımızken söyledi "Biz gerekirse Ankara kriterleri yapar, yolumuza devam ederiz." dedi. Bu bir normlar... Türk insanına, vatandaşımıza, kendi halkımıza, milletimize en üst normları biz her zaman layık gördük ve en üst normlar bakımından da kimsenin kimseden eksik kalma gibi bir durumu yok. Normatif Avrupa, o müzakerelerin belki en çetin geçmesi odur. Bizim karşımıza aslında Türkiye'den çok daha az tecrübeli yetkililer çıkmaya başladı. Biz, onu, müsteşar yardımcımızla 23'üncü ve 24'üncü fasıllarda görüyoruz. Bizim Bakanlık, bizim uzmanlar, şu anda Türkiye üye olsa belki en kritik noktalarda görev alacak arkadaşlardır. Büyük bir emek var, nesillerin emeği var. Avrupa Konseyi üyeliğine oradan ben... Ve değişen bir Avrupa var, normlar da değişiyor, kaideler de değişiyor. Müzakere süreci çok dinamik bir süreç. Katettiğimiz mesafeyi küçümsememeliyiz, önemli bir mesafe katettik. Zirveleri küçümsememeliyiz. Stratejik bir bakış açısına Türkiye-AB ilişkilerinin geniş gündemi rastladı. Ama duruşumuz her zaman Türkiye'ye yakışır bir duruş olacak. Biz, müzakere sürecinde sanki bütün fasıllar açılmış gibi devam edeceğiz derken onu laf olsun diye hiçbir zaman söylemedik. Bir önceki Bakanım Volkan Bozkır Bey'in söylediği "Torbadan bir tane fasıl açın..." Biz onu bütün kurumlarla yatay çalışıyoruz; Çevre Bakanlığında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına, Adalet Bakanlığına, Türkiye'nin aslında o potansiyelini görüyor. Kıbrıs meselesinde kalıcı, adil bir çözüm bizim şu anda siyasi blokaja neden olan fasıllar açısından ne kadar büyük bir ikiz konuyu bir ayırsak da yine o Kıbrıs boyutunda onun arkasına saklanan ülkeler var. Benim gördüğüm en büyük eksiklik, belki bana düşmez, hani haddimi aşmak gibi olmasın, Avrupa ülkelerinde liderlik vizyon eksikliği var. Onu siyah beyaz görmememiz lazım. Onun değiştiğini biz çok gördük ve mesafe... Ben, 1987'den beri o süreçte görev aldığım da, nasıl değişebildiğini... Bizim ona hazır olmamız lazım. Bu vizyon eksikliğini müzakereler boyutunda da onu görüyoruz. Biz 5 fasıl; yüksek düzeyli ekonomik diyalog, yüksek düzeyli enerji diyalogu... Onu, stratejik ortaklık ile üyelik müzakerelerini birbirinden ayrı düşünmemeliyiz. Süreci düşündüğümüz kadar projeyi de düşünmeliyiz, süreci düşündüğümüz kadar Avrupa'nın geniş coğrafyaya bakışını da düşünmeliyiz. Avrupa, Güvenlik Stratejisi'ni yayınladı, daha yeni, orada, Türkiye'siz bunun olamayacağı... Ben yine çok o öz güveni taşıyorum sayın milletvekilim, ne yapsanız o öz güven benim açımdan... Bir Türk diplomatı olmaktan, bir Türk memuru olmaktan gurur duyuyorum ve bu proje kimseye ait değil, sahip çıkana ait. Bu demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan hakları; kimseden ders alacak durumda değiliz, biz onun mutfağındayız. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi yazılırken 12 ülke arasındaydık biz. Evet, eksikimiz olabilir, evet, çitayı biz daha da yüksek koymaya gayret etmeliyiz. Değişen Avrupa'da, o değişen Avrupa'ya en fazla -milletimizin iradesi diyorum ben- duruşumuzla, gücümüzle, ekonomimizle en fazla katkıyı biz yapabilecek konumdayız. Önümüzde çok hassas bir dönem var, ben orada Sayın Başkanımıza katılıyorum. Onun için Avrupa'nın geleceği tartışmasını biz iyi izlemeliyiz, biz idealist, hayalperest olmamalıyız, zaten değiliz; en fazla gerçekçi zeminde biz hareket ediyoruz ama daha önce de yaptığımız gibi şimdi iki ayrı süreci de çok iyi... İngiltere modeli önemli bir model olabilir, 27 Avrupa ülkesi nasıl çekidüzen verecekler? O çekidüzeni veremeyebilirler, farklı roller olabilir ülkelerde. Almanya nasıl gelecek? Alman-Fransız ekseninden bahsedebiliriz muyuz? Rusya nasıl bir boyutta Avrupa boyutuna yerleşecek? Transatlantik ilişki her zaman bizim açımızdan önemli oldu. Amerika başkanlık seçimlerinden sonra transatlantik boyut nasıl olacak? Ben İran'da görev yaptım. İran'ın uluslararası topluma dönüşü çok önemli. Suriye, Irak, bölge nasıl değişecek? Ama, 3 Ekim 2005'te müzakereler açıldığında en fazla gazeteci, en fazla ilgi bizim kendi geniş coğrafyamızdan oldu. Dolayısıyla, bizim duruşumuz aslında tepeden bir Avrupa Birliği'ne karşı alçak gönüllü olmasını öğreten ve alçak gönüllü bir Avrupa, bütün coğrafyaları kucaklayacak bir duruştur. Belki bu biraz benim şahsi değerlendirmem oldu ama ben çalışırken o anlayışla, o inançla çalışıyorum.

BAŞKAN – Buyurun Kadir Bey.

KADİR KOÇDEMİR (Bursa) – Sayın Başkanım, ben MHP milletvekiliyim, öz güveni en fazla dillendiren bir siyasi hareketten geliyorum. Ben öz güvenden değil, realiteyle bağı kopmuş ve muhataplarının tavrıyla teyit edilmeyen bir öz güvenden bahsetmişim. Benim bu hükmümün burada teyit edildiğini görüyorum ben çünkü benim konuşmam tam dinlenmemiş, benim neyden şikâyetçi olduğum ortaya konmamış, hâliyle bu hükmümün teyit edilmesi sebebiyle kendime olan öz güvenim de bir kere daha pekişmiş oldu.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler, sağ olun.

Sayın Recai Berber, buyurun.

RECAİ BERBER (Manisa) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : AB Uyum

Tarih :17/08/2016

Saat :

Kayıt:AB Uyum

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 15

Şimdi, ben somut bir iki tane soru soracağım ama ondan önce, burada da hep Avrupa Birliği konusunda onların ikiyüzlülüğünden filan dem vuruyoruz fakat biz de şunu biliyoruz ki, Avrupa Birliğinin bu ürettiği değerler, demokrasi vesaire dâhil olmak üzere, hepsi daha temel bir değer üzerinden üretildi, o da kendi insanların ve ülkelerin çıkarları, temel değer o. O çıkarla geliştiği zaman diğerlerinden zamanla ya da kısmi olarak ya da tamamen vazgeçmek gibi bir şeyleri var. Bu da ikiyüzlülük değil, bizim göremediğimiz o temel çıkarla çelişiyor çünkü. Bölgedeki çıkarları veya Türkiye'deki gelişmeler onların bu temel çıkarlarıyla çelişiyorsa tabii ki o üretilmiş diğer değerlerden belli bir süreliğine vazgeçtiklerini görüyoruz veya öyle görünüyorlar, biz öyle algılıyoruz. Onun için, bence bütün ülkeler ve bütün toplumlar, biz de... Millet olarak temel çıkarlardır bizi motive edecek olan. Yoksa biz Avrupa'nın demokrasisine, şununa bununa, birtakım değerlerine aşık olduk, tıpkı yüz yıl önce Avrupa hayranlığının olduğu gibi, biz illa Avrupa birliğine... Bu ütöpik bir aşk değil ki, çıkarımız bunu gerektiriyor, ülke olarak geleceğimiz bunu gerektiriyor filan, onun için böyle uğraşıyoruz ama ben de soruyorum şimdi: O zaman bizim gümrük birliği dâhil, yirmi yıldır uyguluyoruz, şimdi daha da kritik bir aşamaya geçiyoruz TTIP'le. Bunlarda artık bizim de çıkarlarımız yeniden gözden geçirmemiz gerekmiyor mu? Yani biz bu ütöpik bir sevdıyla Avrupa Birliği yolunda yürümeyeceğimize göre şimdi diyoruz ki: Onlar bize ikiyüzlü davranıyorlar, biz niye gözden geçirip bunu yapmıyoruz? Yapacak mıyız ya da? Böyle bir değişiklik olacak mı? Ben de Sayın Başkanın sorduğu noktaya geliyorum ama...

İkincisi, burada öğrendiğim kadarıyla, biz "Geri kabul anlaşması henüz yürürlüğe girmedir." diyoruz ama o 18 Mart tarihli anlaşma gereği mültecilerle ilgili bire bir anlaşma uygulanıyor anladığım kadarıyla. Bu, onun içinde bir istisna mı? Yani, bu geri kabul anlaşmasının içine girmiyor mu?

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MEHMET CANGİR – Arz edeyim efendim, farklılık var.

RECAİ BERBER (Manisa) – O zaman, biz bunu açıkçası kısmen uygulamaya başlamışız, habirimiz yok. Yani ben şahsen öyle 450 kişi gönderildiğini filan bilmiyordum, 800 kişi onlar geri göndermiş, biz 450 kişiyi onlara göndermişiz. Bir de bu binler, 10 binler, 100 binler olacakken nasıl oldu da böyle altı aydır, aşağı yukarı üç aydır uygulanıyor o zaman bu, 450 kişi... Söylediğinize göre günlük aşağı yukarı 40-50 kişi civarında bir kaçak, hâlâ göç var. O kaçakların karşılığında bire bir gönderilecekse bunun en azından birkaç bin olması lazım şimdi ya da ne zamandan beri uygulanıyor?

Bu iki konuda somut olarak hemen çok kısa bir cevap... Ben açıkçası açıklamalardan çok tatmin olmadığım için bunu gündeme getirdim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – O zaman, ilaveten o ödenmesi gereken miktarla ilgili de bir talep var, 3 milyar euroyla ilgili de bir bilgi verebilirseniz...

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI V. ÖZLEN ÜSTÜN KAVALALI – Sayın Vekilim, ben gümrük birliğiyle ilgili sorunuza yorum yapmak istiyorum.

Biliyorsunuz, Türkiye ile Avrupa Birliği arasında gümrük birliği 1 Ocak 1996'dan beri uygulanıyor. Son dönemde Avrupa Birliğiyle ilişkilerimizde gümrük birliğinin güncellenmesi de gündemimizdeydi. Bir yandan da Avrupa Birliği'nin TTIP müzakereleri devam ediyor biliyorsunuz. Biz bütün bunların bilincinde olarak zaten gümrük birliğiyle, gümrük birliğinin derinleştirilmesi, güncellenmesi müzakereleri başladığında TTIP bağlantısını da kuracak şekilde Avrupa Birliğiyle müzakere pozisyonumuza zaten hazırlanıyorduk çünkü Gümrük Birliği Anlaşması'nda belki bir eksiklik olarak nitelendirebileceğimiz Avrupa Birliğinin yapmış olduğu serbest ticaret anlaşmalarının Türkiye bakımından da yürürlüğe girmesi konusunda Gümrük Birliği Anlaşması'nda doğrudan doğruya bir hüküm yoktu. TTIP de yürürlüğe girdiğinde bu Türkiye'yi doğrudan etkileyeceği için gümrük birliğinin derinleştirilmesi müzakerelerinde bu bizim ilk gündem maddelerimizden bir tanesini teşkil edecekti fakat göreceğimiz üzere, hepimizin de takip ettiği üzere "brexit" sonrası Avrupa Birliğinin TTIP müzakerelerinde de bir belirsizlik söz konusu. O yüzden, Avrupa birliğinin önce "brexit" müzakerelerin nasıl götüreceğini, TTIP'in nasıl şekilleneceğini, gümrük birliğinin derinleştirilmesi konusuna bu bağlamda nasıl bakılacağını görmek gerekiyor. Ayrıca, bizi yakından ilgilendiren bir konu, İngiltere "brexit"i müzakere ederken gümrük birliğinin yani kendisinin içinde bulunduğu gümrük birliğine nasıl bakacağını ve Avrupa Birliğinin bunu nasıl müzakere edeceğini de görmemiz gerekecek çünkü Avrupa Birliği, hem malların serbest dolaşımını hem de 4 özgürlük olarak adlandırdığımız kişilerin, sermayenin, hizmetlerin serbest dolaşımının da sağlandığı bir iç pazar aslında ve İngiltere'de bunun bir parçası. Şimdi, "brexit" müzakerelerinde malların serbest dolaşımının yanı sıra diğer özgürlükler nasıl müzakere edilecek, bunun TTIP'e yansımaları nasıl olacak? Bütün bunları izleyerek bizim gümrük birliği ilişkimizin de nasıl şekilleneceğini, nasıl derinleştirileceğini görmemiz gerekecek yani şu anda henüz aslında bir şey söylemek için erken olarak yorumlayabiliriz.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MEHMET CANGİR – Geri kabul anlaşması Türkiye ile Avrupa Birliği arasında. Türkiye üzerinden Avrupa'ya geçmiş olan tüm düzensiz göçmenlerin Türkiye'ye alınmasını ifade ediyor, bire bir anlaşması ise Yunanistan'a, 5 tane adaya 20 Marttan itibaren geçmiş olan düzensiz göçmenlerin Türkiye'ye alınmasını. Şimdi, böyle temel bir fark var. Sayılar neden böyle? Sayılar -400 küsur kişi söyledim, tam söyleyeyim- 468 düzensiz göçmen Türkiye'ye iade edildi, Türkiye'den gönderilen 842. Bu 468 düzensiz göçmenin içinde sadece 31 Suriyeli var çünkü Suriyeliler normalde savaştan kaçtıkları için esasında uluslararası koruma kapsamı altındalar yani iltica başvurusu yapabilirler. Buradaki temel husus, düzensiz göçmen ile mülteci arasındaki farktan kaynaklanıyor yani bizim geri kabul anlaşmasını uygulamaya başladığımız zaman, biz esasında iltica başvurusu yapmış olanları geri almayacağız; sadece düzensiz göçmenleri geri alacağız yani geri kabul anlaşması uluslararası koruma başvurusunda bulunanları kapsamıyor. Şimdi, geçen Suriyeliler orada şu anda yargı süreci devam ediyor bunlarla alakalı olarak, onlar

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : AB Uyum

Tarih :17/08/2016

Saat :

Kayıt:AB Uyum

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 16

mülteci statüsüne kavuşmak için başvuru yapıyorlar, o yüzden Suriyelileri geri gönderemiyorlar bize. "Normalde 31 Suriyeli nasıl gelmiş?" diyeceksiniz. Onlar böyle bir başvuruda, uluslararası koruma başvurusunda bulunmamışlar, o yüzden 31'ini aldık. Normalde, bire bir anlaşmasının kuralı gereği, bizim, esasında sadece 31 Suriyeliyi buradan göndermemiz gerekiyordu fakat 800 küsur kişiyi gönderdik yani Suriyelilere bağlı olarak uygulamış olmuyoruz esasında uygulamada şu anda çünkü Avrupa'nın, zaten Türkiye'nin yüklendiği büyük bir külfet var. Yeniden yerleştirme rakamları var Avrupa'nın, 72 binlik bir kota belirlemişlerdi. Neticede, Suriyeli olup olmamasına bakmaksızın şu anda daha fazla sayıda kişiyi Avrupa ülkeleri alıyorlar.

RECAİ BERBER (Manisa) – Şimdi siz daha farklı bir şey söylediniz: "Suriyelileri kapsamıyor geri kabul, bire bir."

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Hayır, sadece Suriyeli.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MEHMET CANGİR – Şimdi, Sayın Vekilim, biz...

RECAİ BERBER (Manisa) – Şöyle, diğerlerini zaten anlıyorum da Suriyeliler anlaşma kapsamında gidip de oraya iltica başvurusunda bulunursa gelemiyor, zaten geri gönderemiyor.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MEHMET CANGİR – Şimdi, Sayın Vekilim, şimdi o Yunanistan'ın sorumluluğu.

RECAİ BERBER (Manisa) – 5 adadan da gitse yani bu 5 adaya Yunanistan da dâhil olsa Yunanistan bunlara "Mülteci dir." derse geri gönderemiyorlar.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MEHMET CANGİR – Aksamıyor değil efendim. Bizim anlaşmamız şu: Türkiye'den Yunanistan'a geçen tüm düzensiz göçmenleri -Suriyeli olsun olmasın- biz almayı taahhüt ediyoruz ama neticede, uluslararası hukukun bir gereği olarak bu kişiler orada uluslararası koruma başvurusunda bulunduğu zaman yollayamıyor bize; o, onların sorunu yani yollasa biz göndereceğiz ki gönderme rakamlarımız da yollamaya bağımlı değil, o yüzden yani fiiliyatta öyle değil ama kural öyle esasında, gelen 1 Suriyeliye 1 Suriyeli yollamak ama o Yunanistan'ın sorunu. Yani, biz almayı taahhüt ettik çünkü zaten diyoruz ki -bunun şeyi de şu bizim açımızdan- burada zaten 3 milyon Suriyeli var yani eğer yollanabiliyorsa, o ülkeler yollayabiliyorsa uluslararası koruma, uluslararası hukuk açısından, bizim açımızdan sorun yok, biz insan haklarına riayet ediyoruz zaten ama onlar yollayamamış oluyorlar.

BAŞKAN – Sayın Onursal Adıgüzel, buyurun.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Uzun bir aradan sonra toplandık. Öncelikle, tabii Selina Doğan'a ve Kasım Bey'e bu toplantıyı organize ettikleri için, sizlere de sunumlarınız için teşekkür ederim.

Birkaç sorum olacak hızlıca, zamanımızın daraldığını biliyorum. Biri, Dışişleri Bakanımız Mevlüt Çavuşoğlu 15 Ağustos'ta bir açıklama yaptı. Biz uzun zamandır bu mülteci meselesinin bir pazarlık kıskacının içine sıkışıp kaldığını söylüyoruz ve insan odaklı olmaktan çıkıp sadece işte "Biz size para verelim, siz gereğini yapın." ya da işte "Vize muafiyetlerinde biz de 72 kritere karşılık mültecileri ön plana sunalım." gibi bir sürece dönüşüyor ve bu bizi tedirgin ediyor bazı noktalarıyla.

Diğer taraftan, Sayın Müsteşar bazı konulara değindi. Biz de tabii ki Avrupa Birliği sürecini çok önemsiyoruz çünkü o demokratik anlamda olacak gelişmeler noktasında ve 15 Temmuz'da tabii çok vahim bir olay yaşadık -buradan tekrar kınıyorum- bunun sonrasında da muhalefetin ve ortak aklın ne kadar önemli olduğunu da hepimiz gördük. Defalarca, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda da, GRECO kurallarında da, bütün çalışmalarda biz aslında diğer muhalefet partileriyle birlikte sorunları anlatmıştık yani bunların hem uygulama noktasında hem de doğruya ulaşma noktasında eksikler yaratacağını defalarca anlatmıştık ama ne yazık ki o ortak aklı bir türlü kuramadık; umarım, yeni süreç bunun geride bırakılmasını ve hep birlikte daha olumlu adımlar atılmasına sebep olur.

Diğer taraftan, spesifik bir olay var; Jean Monnet Bursu. Birçok öğrenci arkadaşımızın -bana ve sizlere de eminim ulaşmıştır- şöyle bir sıkıntıları var: Tabii ki 2016-2017 yılında bu burs iptal edilmiş ama bunun çok önemli bir süreci var. Sadece "Bursa başvurduk, kabul edildi." değil; bunun şartları var. Öğrenciler defalarca sınavlara girmeye çalıştı, dil sınavlarını geçmeye çalıştılar. Bununla birlikte, bunlar da yetmiyor, Avrupa'dan en 2 tane okuldan kabul almaları gerekiyordu. Hepsinin hayalleri vardı, yurt dışında master yapabilme hayalleri varken bir anda, çok yeni bir kararla 5 Ağustos'ta denildi ki bu öğrencilere: "Biz bu bursu bu senelik iptal ettik. Doğru olacağını düşünmüyoruz, siz de başınızın çaresine bakın." Bence, biz -tabii ki öz güvenimiz yüksek- doğru adayları seçebiliriz, eminim bu noktada da. Onun için öğrencileri mağdur etmektense kurulun doğru adımlar atması ve anlayabiliyorum tedirginliğinizi yani yanlış arkadaşların bu burstan yararlanmasından belki çekiniyorsunuz ama bunun önü açılabilir bir şekilde diye düşünüyorum.

Bir de, tekrar biraz önce de soruldu ama tam anlamıyla cevap alamadık. Bu 3 milyar euronun kullanımıyla ilgili olan süreci de bize aydınlatırsanız sevinirim.

Bir de bir nokta daha var son olarak: Çevre Bakanlığıyla ya da diğer bakanlıklarla da ortak işler yapıldığını söylediniz, bu çok önemli. Şimdi aklıma hızlıca geldiği için söylüyorum, mesela 27'nci fasıl olması lazım, çevre faslı. İlerleyen süreçte, şu anki yaptığımız nükleer santraller ya da imara açtığımız tarihî eserler, yeşil alanlar bizim karşımıza sorun olarak çıkmayacak mı? Bugünden bu adımları doğru atmak gerekmez mi? Ya da 2010'da pasaportlarımızı değiştirmiştik, daha gerçekçi bir iş yapseydik bugün, 2016 yılında yeni bir yükle on yıllık pasaport alanlara "Tekrar pasaport alın." demek zorunda kalmazdık. Biraz daha öngörülü yürümemiz daha faydalı olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : AB Uyum

Tarih :17/08/2016

Saat :

Kayıt:AB Uyum

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 17

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI RAUF ENGİN SOYSAL – Sayın Vekilime teşekkür ediyorum.

Ben de çok kısa kısa... İnsan odaklı göç: Türkiye -asında hiç kimse- daha o insan odaklı boyuta adım atmadan çok büyük fedakârlıklarla ve bunda hiçbir karşılık beklemeden bir örnek politika izledi. Ben Avrupa Konseyinde 2011'de ufak rakamlardan bahsediyorduk. Kimse gelecek olan krizin büyüklüğünün farkında değildi. Bugün geline rakamlarda yine adım atmayan ama varoluşsal bir krize yerleştiren bir Avrupa Birliği karşısında biz hiçbir şekilde ne mali yardım... Zaten Türkiye söz konusu değil, bu yapılan yardımlar Suriyelilere yapılan yardımlar. Onlar başta "Bizim katılım öncesi fonlardan verdim." dediler, bu hakarettir Türkiye'ye. Katılım öncesi fonlar üyeliğe Türkiye'yi hazırlamak içindir. Sen benim katılım fonlarımı sanki Türkiye'ye veriyormuş gibi bir yardım göstereceksin. Biz öyle süreçler yaşadık ki, bu Suriyeli göçmenler konusunda insan odaklı boyutta herkesten çok daha fazlasını yaptık ve yapmaya devam ediyoruz ve bunu hiçbir karşılık beklemeden yaptık.

Jean Monnet bursları konusunda, Bakanlığımız açısından, Merkezi Finans ve Kurul açısından bizim önemli burslarımızdan, projelerimizden Avrupa Birliği finansmanı yapıyor. Biz herhangi bir sıkıntı doğmasın, daha sonra bu Türkiye-AB ilişkileri açısından da Jean Monnet burslarının belirli bir prestiji var, o konuda sıkıntı yaşanmasın diye -ben de o burslardan zamanında yararlanmış bir insanım- söyledikleriniz doğrudur, kolay bir karar olmadı ama büyük mağduriyetleri ve daha büyük sıkıntıları önlemek için bu şartlar altında biz daha doğru bir adım olacağını ve bunu Merkezi Finans İhale Birimiyle zaten onu herhâlde en kısa zamanda...

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Sorunu biz algılayamadık, özür dilerim. Nasıl bir sorun oluşabilir ki öğrencilerin gönderilmesi noktasında? Özür dileyerek soruyorum.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI RAUF ENGİN SOYSAL – Şimdi, sınavlar yapıldıktan sonra yararlananların yüzde 50'si biliyorsunuz kamu kurumu. Kamu kurumları açısından da yurt dışı görevlendirmelerde olsun, yurt dışı bakımından izinlerde olsun sıkıntılar doğabilir ve daha sonra, bu burslardan yararlananlar açısından da -tek bir kişide dahi olsa- bu Türkiye, Jean Monnet bursları açısından istenmeyen bir durum olabilir. Müsteşar Yardımcımız Mehmet Cangir Bey de...

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – En kolay değil mi bunu iptal etmek? Onun yerine doğru bir seçim süreci zaten işi çözecek gibi.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI RAUF ENGİN SOYSAL – O seçim süreci zaten en büyük titizlikle ve en büyük ciddiyetle Merkezi Finans Birimi açısından yapıyor. O burslara en ufak bir gölge düşüren bir husus bugüne kadar olmadı, bundan sonra da olmaz. Ama, olağanüstü şartlardan geçtiğimiz bir dönemde bunun daha doğru bir adım olduğu yönünde Avrupa Birliğiyle de bunu konuşarak adım attık.

Doğrudur, aslında biliyorsunuz, Çevre Bakanlığı dâhil, Reform Eylem Grubu olsun, Reform Koordinasyon ve diğer Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu olsun, AB Bakanlığı olarak biz bütün toplantılarda yer alıyoruz. AB Bakanlığı esasen o nedenle var çünkü bizim müzakere sürecimizde Avrupa Birliğinin müktesebatına uyum, ulusal eylem planları, güncellenen planlar esasen standartlar bakımından en yüksek. Ve bizim verdiğimiz görüşlerde -diğer bakanlıklarımızın AB birimleri var- bu 1992'den beri böyle, iç pazara hazırlıktan beri, daha önceden beri de öyle. Biz AB uyum süreciyle bağlantılı olarak esasen bütün kurumlarımızla birlikte çalışıyoruz.

Mehmet Cangir Bey Jean Monnet'ye ve 3 milyara kısaca değinebilirseniz...

Sağ olun.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MEHMET CANGİR – Sayın Müsteşarımız da ifade ettiler ama şunu ekleyeyim sadece Jean Monnet'ye ilgili olarak: Şimdi, yüzde 50'si kamudan, yüzde 30'u üniversiteden, burstan yararlanabiliyor öğrenciler veya kamu çalışanları. Şimdi, kamuda, malumunuz olduğu üzere görevden almalar, uzaklaştırmalar, soruşturmalar devam ediyor. Kamu imtina edebileceği yani bu kapsamda olan belki... Bilemiyoruz tabii bunu, sadece farazi olarak söylüyorum. Burstan faydalanmak için yollama konusunda biraz da imtina edebileceği yani eğer yüzde 50'nin önemli bir kısmını gönderemediğimiz takdirde veya üniversiteler gönderemediği takdirde de amacına ulaşamamış olacaktır. Çünkü bursun yüzde 80'i hemen teşkil etmiş oluyor. Bu nedenle, bizim, bu fon kaybı da olmaması için -o henüz kesin değil ama- komisyonla, delegasyonla görüşmelerimiz devam ediyor bir dahaki yıllara aktarılabilecek şekilde. Yani, 170 kişi yolluyorduk, örneğin bunun önümüzdeki yıl ya tamamını 340 veyahut da iki yıla bölerek 250/250 gibi... Yine hak kaybı olmaması için uğraşıyoruz ama dediğimiz gibi yani doğrudan AB Bakanlığıyla da belki bu anlamda alakalı değil ama diğer kamu kurumlarının göndermekten imtina edebileceği çünkü eğer sürece girseydik oradan geri dönmesi artık olmayacaktı ve önemli sayıda insan gidemeyebilirdi. Biraz daha durulduktan sonra bu süreçler bunu kullanmanın daha faydalı olacağını düşündük açıkçası.

3 milyara ilgili olarak, şu anda projelerde harcanmak üzere 106 milyon avroluk bölümü aktarılmış durumda, 289 milyon avro sözleşmeye bağlanmış durumda; 2,155 milyar avro da taahhüt altına alınmış durumda yani henüz aktarılmış değil ama nasıl, ne şekilde kullanılacağı taahhüt altına alınmış durumda. Bu kaynağın da özellikle önemli bir kısmı Sağlık Bakanlığına, Millî Eğitim Bakanlığına öğretmenlerin giderleri, sağlık giderleri gibi amaçlarla kullanılmak üzere aktarılacak. Yine, bir kısmı belediyelerin altyapı giderleri, bunun gibi giderler, eğitim altyapısı, sağlık altyapısı, sosyoekonomik destek ve bunun gibi amaçlarla da bu taahhüt edilen miktar kullanılacak.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Ödemeler bakanlıklara mı yapıldı doğrudan?

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MEHMET CANGİR – Yok, hayır. Bu 106 milyon avroluk kısmı uluslararası kuruluşlara aktarıldı, 289 milyon avrosu da sözleşmeye bağlandı. Bunların yöntemi doğrudan bakanlıklara aktarmak esasında, bizim baştan beri önerdiğimiz formül ama bu mümkün olamıyor her zaman. Bu amaçlarla, bahsettiğim amaçlarla kullanılacak

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : AB Uyum

Tarih :17/08/2016

Saat :

Kayıt:AB Uyum

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 18

ama mekanizmalar farklılaşabiliyor yani doğrudan bakanlıklara aktarılmasının AB kurallarına uymadığı söyleniyor, o farklı mekanizmalarla ama bu amaçlarla kullanılacak.

BAŞKAN – Sayın Burhan Kayatürk, buyurun.

BURHAN KAYATÜRK (Van) – Sayın Başkanım, öncelikle burada bir eksikliği dile getirmek zorundayım ben. Bu tür toplantılarımızda, bence, öncelikle milletvekillerimizi sorularını sorup bütün sorular sorulduktan sonra diplomatlarımız, bürokratlarımız cevap verirse çok daha iyi olur, bir.

Burada bu sadece bir eksiklik değil, bir eksikliği daha dile getirmek zorundayım. Şimdi, tabii, bu kadar teknik konuların konuşulacağı bir toplantıdır bu ilk yaptığımız toplantı. Şimdi, uzun süredir işte şu burs ne kadar verildi, ne kadar para geldi, ne kadar para gitti... Bence bunlardan çok daha önemlisi... Madem bu bizim ilk toplantımızdı. Bu toplantıda biz Avrupa'nın tavrını tartıştık. Türkiye 15 Temmuzda çok büyük bir felaket yaşadı. Bu felaketi meydana getiren insanlar şu anda cezalandırılıyor. On binlerce insan şu veya bu şekilde cezalandırılacak. Ha, bununlar beraber, bizim bir demokrasi kulübü olarak bildiğimiz Avrupa Birliği'nin ve Batı'nın tamamının tavrının ne olduğunu da çok açık bir şekilde dile getirmek Avrupa Birliği Komisyonunun görevidir.

Bu, sadece Türkiye'de Cumhurbaşkanına, Hükûmete, Başbakanı yapılan bir hakaret değil bence Batı'dan yapılan şey. Türkiye'nin tamamına, demokrasi değerlerimize ve kendi değerlerine yapılmış bir hakaret olduğunu çok açık bir şekilde bizim dile getirmemiz lazım, bunu Avrupa'da haykırmamız lazım diye düşünüyorum.

Bakın, böyle bir olayda bütün muhalefet partileri bir araya geldi. Yani, Türkiye'de muhalefet partilerinin daha önce Cumhurbaşkanımızla alakalı, Başbakanımızla, Hükûmetimizle alakalı şikâyetleri yok muydu? Vardı. Ama, burada herkes bunu bir yere bıraktı. Eğer PKK terörü olmasaydı, eminim HDP de bu platformun içinde olacaktı. Türkiye'nin bu kadar bir araya geldiği bir dönemde ve demokrasi adına bir araya geldiği bir dönemde, demokrasi kulübü Avrupa'nın, Avrupa Birliği'nin bu kadar lakayt kalması kabul edilebilir bir şey değil. Bunu bizim isyanlarımızla dile getirmemiz lazım.

Bakın, dünyanın bütün ülkeleri, demokrasinin olmadığına inandığımız ülkeler dâhil olmak üzere... İşte Bakan Yardımcımızla, Müsteşarımızla beraber biz Pakistan'da bulunduk. Ben buraya geç geldim, özür diliyorum, Pakistan'dan bir heyet kabul ettim. Ama heyeti öyle bir seçmişler ki hem parlamentoda hem senatoda 4 eyalette kendi deyimleriyle kadınlar-erkekler var, kendi deyimleriyle sakallı olanlar var, sakalsız olanlar var, neredeyse Pakistan'ın tamamını alıp "Biz Türk kardeşlerimizle, Türkiye'yle burada dayanışmaya geldik." diyorlar.

Biraz önce Başkanımız çok uygun bir şekilde dile getirdi. Yani bir tek milletvekili bile "Bir dakika. Biz sizin yanınızdayız. Biz şu anda Türkiye'de eksik, hata, yanlış ne varsa onu bir tarafa bırakın demokrasinin yanınızdayız, daha sonra hesaplaşırız." diyebilirdi. Bizim bunu dile getireceğimize dair bir toplantı olmasını dilerdim. Umarım kısmen de olsa bu hasıl olmuştur.

Ben bunu dile getirmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlar, Bakanlığımızın değerli temsilcileri, sunumunuz için teşekkür ederim.

Aralık ayında çok stabil olan Avrupa Birliği müzakere süreci, biliyorsunuz, özellikle bu göç krizi ve mülteci sorunuyla birlikte hızlandı. Gelen heyetler ve insanların yaklaşımlarına da baktığınız zaman, yalancı bir samimiyeti hepimiz tespit ettik, Başkanımızla beraber yaptığımız toplantılarda da bunu arkadaşlarımız da gördüler.

Şimdi, aslında, Berat Bey ve Recai Bey tarafından gelen soruya ben sağlıklı bir cevap alamadığım için, benim de merakımın kapsamında olması hasebiyle, tekrar, iki üç cümleyle sormak istiyorum. Eminim ki "brevit" kararından sonra İngiltere mutlaka birçok şeyi gözden geçirecektir ve belki de aralarında tekrar müzakereler de yaşanacaktır 2019'a kadar. Ve aynı şekilde Almanya ve Fransa da yine Avrupa Birliği'nin özellikle bozuk düzeninden dolayı birtakım gözden geçirmeler yapacaktır ve belki birtakım talepleri olacaktır.

Şimdi, burada, Türkiye bu kadar senedir -özellikle havanda su dövmek tabiri tam yerinde olacaktır diye düşünüyorum- Avrupa Birliğiyle ilgili yaşadığı bu uzun sürecin ardından hâlâ şu değerlendirmeyi yapmıyor mu, yapmayacak mı? Avrupa Birliğiyle müzakerelere devam etme kararlılığınızdan bahsettiğiniz için özellikle soruyorum. Avrupa Birliği bizim için son çare değil, olması gereken en son yer de değil. Bununla ilgili belki tercih edilmesi gereken ya da gözden geçirilmesi gereken Türkiye'nin ve milletimizin gelişmesi için farklı şeyler olabilir gözden geçiriyor muyuz biz özellikle bu çalışmalarla zaman kaybederek? Birçok yasa üzerinde çalışmalar yapılıyor, bunlar işte suya yazılmış oluyor. Bu noktada tekrar sizden somut bir cevap almak istiyorum.

Diğer ülkeler Avrupa Birliği üyesi olmasına rağmen bir "brevit" kararı verirken, diğerleri farklı şeyleri gözden geçirirken Türkiye, bu kadar oyalamanın ardından ve bu kadar özellikle sorundan sonra onların samimiyetsiz tutumundan sonra hâlâ bunları gözden geçirip ve şu ısrarlı tavrından vazgeçmeyecek mi? Bunu merak ediyorum.

Teşekkür ederim.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKAN YARDIMCISI ALİ ŞAHİN – Sayın Vekilim, bu çok açık, net sorunuz için teşekkür ediyorum.

Açıkçası, zaman zaman bizim de kalbimizden sizin gibi böyle, ya, bu uzun yolculuk nereye kadar devam edecek diye düşündüğümüz oluyor.

Bilmiyorum ben söze başladığımda siz burada mıydınız?

ARZU ERDEM (İstanbul) – Buradaydım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : AB Uyum

Tarih :17/08/2016

Saat :

Kayıt:AB Uyum

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 19

AVRUPA BİRLİĞİ BAKAN YARDIMCISI ALİ ŞAHİN – Şu değerlendirmeyi yapmıştım: Yani Türkiye'nin eli yedi yıllık bu süreç, aslında Türkiye'nin nihai hedefleri olan o Avrupa Birliği'ne tam üyelik ve ondan sonraki kazanımlarının birçoğunu elde etmesine sebep veren bir süreç oldu. Yani bugün eğer demokratik anlamda bundan yirmi yıl, otuz yıl öncesinin çok çok ötesindeyssek, öyle görüyorsak kendimizi, ekonomik anlamda bugün Avrupa Birliği ülkeleriyle yarışabilecek bir büyüme hızına ulaşabilmişsek, sosyal anlamda birçok reformu gerçekleştirebilmişsek, bu sürecin, eli yedi yıllık bu sürecin bize kattığı önemli değerlerin ve standartların neticesinde olmuştur.

Bir kere bu eli yedi yıllık süreci veya Türkiye'nin Avrupa Birliği sürecini "Havanda su dövmek" şeklinde değerlendirmek lazım. Türkiye'nin gerçekten Avrupa Birliği sürecinde elde ettiği çok önemli kazanımlar var. Tabii bunu farklı perspektiften bakan arkadaşlarımız farklı değerlendirebilir ama eğer Türkiye ekonomik anlamda bir standart yakalamışsa, sosyal standartlar yakalamışsa, demokratik birtakım standartlar yakalamışsa ve insanlar bireysel anlamda özgürlüklerine sahip çıkabilecek durumlara gelmişse ve bunu 15 Temmuzda da en somut şekilde ortaya koymuşlarsa bu sürecin Türkiye'ye kattığı çok önemli değerler olduğunu düşünüyorum ben.

Türkiye gibi doğu ile batı, kuzey ile güney arasında konuşlanmış çok önemli bir stratejik konuma, jeostratejiye sahip olan bir ülkenin tabii ki tek taraflı politika izlememesi lazım. Yani, sadece bütün konsantrasyonunu Avrupa Birliği sürecine vermiş, doğuyla olan, batıyla olan, Asya'yla, Afrika'yla, Orta Doğu'yla olan ilişkilerini göz ardı etmesi tabii ki düşünülemez ve son dönemde zaten Rusya'yla tekrar bu ilişkilerin normalleştirilmesi süreci bunun bir neticesi. Bu, Avrupa'daki birçok kesimi endişeye sevk eden bir süreç ama akliselim insanlarla görüldüğünde ya Türkiye'nin Rusya ilişkilerinin Avrupa Birliği'ne de olumlu yansıtacak birçok yönleri var şeklinde değerlendirmeleri de var.

Mutlaka ki Türkiye'nin Afrika'ya yönelik birçok stratejileri var. Onun için, son on beş yıllık döneme baktığınızda Afrika'da en çok temsilcilik açan ülkenin Türkiye olduğunu görüyorsunuz. Afrika'nın en uç noktalarına kadar yayılan bir nüfuz coğrafyası var Türkiye'nin. Ama, Avrupa Birliği bizim için stratejik anlamda çok önemli. Bir kere bu coğrafyadaki barış Türkiye'yi de direkt olarak etkileyen bir atmosfer. Biz Avrupa'yı ne kadar müemmen hâle getirebilirsek Türkiye'nin katkılarıyla... Türkiye sadece Avrupa'dan kazanım elde edecek bir ülke değil, Avrupa'ya da çok önemli değerler katacak sosyal anlamda, ekonomik anlamda, bence önemli bir aşı niteliği taşıyor Türkiye. Belki karşı taraftan bu, bu şekilde algılanmıyor birtakım kültürel değerlerimizden, dinî değerlerimizden dolayı ama. Bakıldığında, Türkiye sosyal anlamda çok önemli bir aşı niteliğinde Avrupa için.

Bizim 150 milyar dolarlık bir ticari hacmimiz varsa Avrupa Birliğiyle, burası, bu coğrafya bizim asla ihmal edemeyeceğimiz ve üzerini çizip vazgeçemeyeceğimiz bir coğrafya, artı, yüz yıllardır devam eden ilişkilerimiz var. Bu coğrafyada eğer var olacaksak bir ilişki biçimimizin mutlaka olması lazım.

Avrupa Birliği süreci eğer bizim -az önce Recai Bey'in de bahsettiği gibi- çıkarlarımıza da uygun düşen bir süreç ise ve bu sürecin kendisi bile sadece Türkiye'ye değerler katıyorsa bir kere kolay kolay vazgeçmememiz gereken bir süreç.

Şunu da belirtmekte fayda var: Türkiye'nin geri kalan doğuyla, batıyla, kuzeyle, Asya, Orta Doğu ilişkilerinde de Avrupa Birliği sürecimizin son derece müspet katkıları var. Mesela bizim Avrupa Birliğiyle ilgili süreçlerimiz ne kadar istikrarlı bir sürece girerse Orta Doğu'dan bize olan ilgi veya Asya'dan bize olan ilginin de o derece yükseldiğini gözüyoruz. İlginin arttığını, Türkiye'nin itibarının da o derece arttığını görüyoruz.

Türkiye'nin hem ekonomik anlamda hem siyasi anlamda Avrupa Birliği sürecinde ısrarcı olması gerektiğini düşünüyorum ben.

Ben doğuda yetişmiş birisiyim. Eğitimi Pakistan'da, Asya üzerine çalışmış birisiyim. Yıllardır Asya'yı, Dünya Stratejik Araştırmalar Merkezi, bir think tank kuruluşunun Başkanlığını yapmış birisi olarak, Asya genetiğinden birisi olarak Batı'nın, Avrupa ilişkilerimizin bizim için birinci derecede hayati önem taşıdığını kanaatindeyim açıkçası.

Umarım tatmin edici olmuştur.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Niyazi Nefi Kara, buyurun.

NIYAZİ NEFİ KARA (Antalya) – Aslında tam da Sayın Bakan Yardımcınızın söylediklerini söyleyecektim arkadaşların kafasındaki soru işareti için.

Girişte farklıydı tabii; helvaya benzettiği bir demokrasi. Bizim de şimdiki Cumhurbaşkanının tramvaya benzettiği bir demokrasiyle benzeşti, bir anda çakıştı.

Tabii ki toplumların değerleri insanların yaşamı gibidir. Nasıl yetiştirildiğinizle, nasıl beslendiğinizle, nasıl bilgilerle beyninizi geliştirdiğinizle ilgilidir. Bir süre sonra siz onunla karşılaştığınızda, karşınızdakileri onlara benzeştirerek ya dost kabul edersiniz ya düşman, ya iyi ya kötü; böyle algıyorsunuz. Belirli bir süreden sonra da bu kolay değişmez, değişiyormuş gibi olur. Avrupa'yla ilişkilerimizde de bu. Yani 2000'li yılların başında demokrasi deyip Hükümetin bir anda çıkışları, onlara karşı adım adım hızlı bir şekilde yükselişi, ekonomik açıdan desteklerini alışı, birçok konuda destek aldı. Ama gördüler süreç içerisinde Türkiye'de başka bir şeyler de oluyor.

Avrupa inanıyor mu? İnanmıyor. Hepimizin yakındığı bu. Biz inanıyor muyuz? Biz de inanmıyoruz. Kendi adıma söyleyeyim. Süreci hâlâ çözmeye çalışıyoruz. Laik, demokratik, sosyal bir hukuk devleti dedik. Atatürk ilkelerini, devrimlerini yılların, cumhuriyetin kazanımlarını ortaya koyduğumuzda aslında bir şeyi gördük: Yani gizli ajandalar olduğunda o eninde sonunda açığa çıkıyor. Açığa çıkınca da çok şiddetli oluyor. 240, biz biliyoruz ki 600'e yakın insan öldü bu ülkede bu kalkışmada. 2015 yılından beri binlerce insan öldü bölgedeki çatışmada. Önümüze hep bunlar geliyor. Nereden nereye doğru gidiyoruz? Avrupa'nın kafasında da bu soru işareti var. Bizlere de soruyorlar. Biz de sorguluyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : AB Uyum

Tarih :17/08/2016

Saat :

Kayıt:AB Uyum

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 20

Yani şunu yapabilseydik -Kasım Bey'le ara ara görüşüyoruz- şu Komisyonu bir toplayabilsek. Avrupa'ya siz tek taraflı gittiğiniz sürece, bilgi vermeye çalıştığınız sürece, pazarlık yapmaya çalıştığınız sürece, ben size söyleyeyim: Cumhuriyet Halk Partisi olmadığı sürece ne adım atabilirsiniz ne yapabilirsiniz Türkiye Cumhuriyeti'nde olmadığı gibi. Çünkü, bizim ilkelerimiz tarihî, çağdaş, demokratik, laik bir sistemden geliyor.

Pakistan'a gittiğinizde heveslendikleri Türkiye odur. Batı'ya dönük yüzü olan Türkiye'ye hevesleniyorlar. Güneye gittiğinizde de, kuzeye gittiğinizde de heves duydukları Türkiye, Batı'ya yakın Türkiye'dir. Batılılarınca baktığında, Doğu taraftan gelen o bir kültürümüz var bizim, o kültürümüzle barışmak, onunla kaynaşmak istedikleri Türkiye'dir. Ama herkes, iki taraf da handikaplarını tartışıyor.

Biz bu süreçleri yönetmeye çalışıyoruz ama her zaman diyoruz, gizli ajandaları görüyoruz. Bugün de Onursal arkadaşın bahsettiği gibi, şu anda Medise indirilen o kadar karışık yasalar var ki tüylerimiz ürperiyor, uygulamalar var ki...

Şunu bize kimse izah edemez: Hutbelerden bugün imamlara çocuklarınızı imam hatiplere kaydettirmek için imza toplayın diye vaaz ettiren bir iktidara biz güvenmiyoruz ki Avrupa güvensin.

Hiç kimse kimseyi aptal zannetmesin. Ne siz bizi ne biz sizi ne Avrupa'sı ne Türkiye'si, hiç fark etmez. Eninde sonunda herkes -bu insanlık aptal değildir- toslar. Yani bizim yanlışlarımızı görmemiz gerekiyor. O musibetlerden ders almamız gerekiyor. Birbirimizi algılamamız gerekiyor.

İnanın şu Komisyondaki arkadaşlar ki belki de en katılarıyla da beraber sohbet ediyoruz siyasi olarak ama anlaşabiliyoruz konuştuğumuzda. Ama biz bu iletişimi kurmakta zorlanıyoruz. Dilerim, bizim sağduyulu davranışımızın diyorum -bugünkü muhalefetin süreci de öyledir- karşılığını verirsiniz. Yani bunu birlikte başarabiliriz.

Çağdaş, medeni olan yani uygar insanlar gibi daha sık görüşebiliriz. Birbirimizi konuşarak ikna edebileceğimizi, sizin bizi, bizim sizi ikna edebileceğimizi düşünüyoruz. Bu konuda Kasım kardeşimle taban tabana zıt -belki cumhuriyetin kuruluşu konusunda bile- düşüncelerimiz olmasına rağmen çok çok da iyi konuşabiliyoruz, yolculuk yaptığımızda anlaşabiliyoruz. Ama, bizim bunun kanallarını açmamız gerekiyor. Eğer biz bu kanalı açmazsak, biz birbirimize güvenmezsek, inanmazsak dışarıdakilerin inanmasını, güvenmesini hiç bekleyemeyiz, bireysel öz güvenimiz orada kalır. Yani, öz güvenimiz olur tabii ki ama kendimize güveniyorsak önce içimizdeki birliğimizi sağlamamız gerekiyor. Yani, gizli bir şey kalmıyor.

Bakın, yıllardır gelen bir birikim patladı ve inanıyoruz ki, tahmin ediyorum ki bu gidişle çok daha şiddetlisiyle karşılaşacağız, bunu gözümüz görüyor. Yani, ülkenin parçalanmak üzere olduğunu görüyoruz. Biz, onun için, hep söylüyoruz, Avrupa'ya gittiğimizde de hep onları anlatmaya çalıştım: "Ya, sakın ha, biz muhalefetiz ama ne olur bu fasılları açın. Bunları açın, bir an önce Türkiye'nin önünü açın, bu insanlar gelip gitsin, Avrupa'yı anlasın, siz de gelin Türkiye'yi anlayın." Yoksa Türkiye kötüye gidiyor. Yani, bu ülke için, bu ülkenin insanı için bunları istiyoruz. Yani, hepimiz için, hepimiz bu gemideyiz, hepimizin çocuğu var, binlerce yıllık tarihimiz var; ya, bu yüzden bizim bir arada olmaya, daha çok iletişim kurmaya ihtiyacımız var.

Ben, verdiğiniz bilgiler için, özellikle Müsteşarımızın baştan beri savunduğu perspektife, Sayın Bakan Yardımcısının sonradan da söylediği o perspektife teşekkür ediyorum, verdiğiniz bilgiler için gerçekten teşekkür ediyorum. Biz hoşgörülle birbirimizi anlamaya çalışırsak başarabiliriz. Yani algılamazsak gerçekten çok çekeceğiz. Avrupa bizi anlamayacak, biz anlamıyorsak Avrupalıların anlamasını beklemeyelim. Çünkü, o görüşmelerde hep söyledik. Bakın, yolsuzlukla ilgili faslı... "Buyurun, diyor adamlar, açık, bizim AB çalışmıyor. Niye çalışmıyoruz arkadaşlar?" "Onu sonra çalışacağız." E, kriterlerin içinde bir tanesi de o var diyoruz.

Avrupa'nın terörle ilgili tanımı bizden daha kötüyse o zaman orada daha çok terör olması gerekiyor. Yani, şu anda biz de olağanüstü hâl var, Fransa'da da var. Gittik, Fransa'da adım başı asker gözükmüyor ama hiç kimse korkmuyor, alışmış, hiçbir sorun da yok yani. Bizdeki gibi binlerce, on binlerce insan içeri alınmıyor, böyle bir süreç de yok orada. Ama, adamlar bu işi yapıyor. Ha, şuna gelirse: Dilerim o hâle gelmeyiz: Yani biz o kurumsallaşmış demokrasiler için, Almanya'sı, İspanya'sı, Fransa'sı, işte hepimizin bahsettiği o bedeli, milyonlarca insanın ölecek ödlediği o bedeli dilerim ödemedem, Atatürk'ün bize verdiği o demokrasiyi, o bedeli ödemedem daha azıyla geliştiririz.

Teşekkür ediyorum arkadaşlar.

BAŞKAN – İlave edeceğiniz bir şey var mı?

AVRUPA BİRLİĞİ BAKAN YARDIMCISI ALİ ŞAHİN – Konuşmalarına teşekkür etmekten öte yapacağımız bir şey yok. Sadece bir noktada yani hani, özel ajanda, gizli ajanda... Yani, Türkiye'nin özellikle Avrupa Birliği sürecinde herhangi bir gizli ajandası olması söz konusu olamaz. Kaldı ki bu süreç sadece iktidar tarafından sahiplenilen bir süreç değil, bütün muhalefet partilerimizin de çok güçlü bir şekilde, sağ olsunlar, sahiplendiği Türkiye'nin stratejik bir projesidir.

Ben eminim ki sayın vekilimizin belirttiği o süreçleri birlikte sahiplenme konusu 15 Temmuzdan sonra herkes tarafından çok daha iyi anlaşılmıştır. 15 Temmuzun herkese kattığı çok önemli şeyler var. Bireysel anlamda da, siyasi anlamda da, sosyal anlamda da bence hiçbir şey 15 Temmuzdan önce olduğu gibi olmayacak. Sayın Cumhurbaşkanımız da 15 Temmuzdan sonra hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağını, birçok şeyin değişeceğini... Ve açıkçası, siyasetten gelen birisi olarak da belirtmem gerekirse, 15 Temmuz sonrası oluşan bu birlik, bütünlük, beraberlik atmosferi beni de ziyadesiyle mutlu ediyor. Biz de ekibimizle birlikte Avrupa Birliği süreçlerimizi yürütürken buradaki oluşmuş birliktelikten aldığımız güçle daha kendimize öz güvenimizi de kazanmış bir şekilde, sayın vekilim, sizden aldığımız güçle bu süreci yönetmiş olacağız.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : AB Uyum

Tarih :17/08/2016

Saat :

Kayıt:AB Uyum

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 21

Ben Ali Şahin olarak, AB Bakan Yardımcısı olarak her zaman emrinizdeyim, hizmetinizdeyim, yirmi dört saat bize hangi konu olursa ulaşabilirsiniz. Az sonra kartlarımı da takdim edeceğim. Yine, Bakanlık olarak bize düşen ne olursa, süreçlerinizle alakalı -sizin işlerinizi kolaylaştırmak adına zaten buralardayız- büyük bir şeref ve onur duyuyoruz.

Bizi dinlediğiniz için ayrıca teşekkür ediyoruz, Allah razı olsun, teşekkürler.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum değerli Bakanlık bürokratlarına, Sayın Bakan Yardımcımıza ama ben de bir kısa ilave yapmak durumundayım.

Niyazi Bey’in, tabii, temennileri çok daha geniş ve üst platformlarda değerlendirilmesi gereken temenniler ama bir hususu da belki ben yanlış anlamış olabilirim ama çok da orayı çözemedim. “Taban tabana zıt” gibi bir kelime kullandı ama nerede taban tabana zıt olduğumuzu açıkçası ben çok kestiremedim.

Şimdi, biz buraya... Tabii, demokrasi hepimiz için lazım. İşte Burhan Bey’in bahsettiği, esas üzerinde durmamız gereken konu ve bizim de çeşitli platformlarda, o gün de büyükelçiler geldiğinde direkt söylediğimiz mesele bu. Yani, her şeyi bir tarafa bırakın, kim yapmış, nasıl yapmış falan bunlar ikinci, üçüncü planda konuşacağımız şeyler. Eğer demokrasiyi savunuyorsanız, burada demokrasimiz yara almıştır, demokrasimiz darbe almıştır, hedef alınmıştır. Madem siz bu kadar her platformda demokrasiyi gündeme getiriyorsunuz, her konuda demokrasiyi başımıza kakıyorsunuz, insan haklarıdır, şudur, budur, işte burada herkesten önce Avrupa Birliği olarak bütün kuruluşlardan önce sizin inisiyatifini ele alıp bu konuda bir adım atmanız gerekirdi ama kusura bakmayın, bu konuda eksik kaldınız; biz bunu her yerde ifade ediyoruz, o gün büyükelçilere de aynı şeyi Medis Başkanımızın kabulünde ifade ettik.

Demokrasi, dediğim gibi, hepimize lazım. Biz buralara -eğer ben bugün Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Başkanı olarak görev alıyorsam- demokrasiye olan inancımızdan ve bir demokratik mücadelenin neticesinde gelmişizdir. Ben, hep şunu söylerim, belki bilmeyen bilmez ama: Bir aile hikâyesi olarak, eğer Türkiye Cumhuriyeti’nde Gülpınar ailesinin sıkıntıları çözülmüşse, Gülpınar ailesi demokratik mücadele neticesinde bir kazanım elde etmişse demek ki Türkiye Cumhuriyeti’nde gerçekten birçok sorun hallolmuş demektir. Çünkü, bunun için aile hikâyesini bilmek lazım, aile yapısını bilmek lazım. Bu sadece cumhuriyetle ilgili değil, 1860’ dan beri ben ele alırsam padişah zamanından bile gelen antidemokratik uygulamalar neticesine maruz kalmış ve Türkiye Cumhuriyeti’nde zaman zaman ikinci, üçüncü sınıf olarak kabul edilmiş bir kökenin, bir ırkın mensubu olarak eğer, bakın, bugün ben burada Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Başkanlığı görevini yürütüyorsam bu kesinlikle bir demokrasinin kazanımıdır. Ve aynı şekilde bir ilave: Dedesi idam olmuş bir torun olarak yine bu görevi yürütüyorsam yine bu, demokrasinin kazancıdır. Biz, hiçbir zaman taban tabana zıt olmadık, biz demokrasiye güvendik, cumhuriyete güvendik, cumhuriyetin kazanımlarına güvendik ve Avrupa Birliği sürecini de inançla, işte, bu öz güvenle -onu da özellikle vurgulayacağım- bunu götürmek durumundayız ve sizlerle her zaman birlikte olmayı biz arzu ediyoruz, değil ki 15 Temmuzdan sonra, burada arkadaşlarla çok güzel diyalogumuz var. Evet, belki dünya görüşü olarak farklı olabiliriz, belki sizin kastettiğiniz o olabilir ama demokrasiye olan inancımızda kesinlikle hiçbir şekilde bir tezatlık, bir farklılık, böyle bir şey söz konusu olamaz. Cumhuriyetin kazanımlarına, cumhuriyete, kurucu unsurlara hiçbir şekilde öyle bir antidüşünce veya öyle bir muhalif duruşumuz olamaz. Fakat, dediğim gibi dünya görüşü, o da çok doğaldır. Hepimiz ayrı bir siyasi partiyiz, biz el ele, birlikte yürümeye... Hatta gönül arzu ederdi ki -bunu da her zaman söylüyoruz- keşke HDP de bu sürecin içinde olsaydı. Aslında, darbe olsaydı... Yani, normal darbe mantığına baktığımız zaman, bizden de daha fazla zarar görmesi gereken ve görecek olan, mantığını eğer doğru işletebilirsek, HDP olması gerekirken ama sanki bu iş direkt AK PARTİ’yi hedef almış, sadece AK PARTİ’ye yönelik bir darbe girişimiymiş gibi bir algı oluşturulmaya çalışılıyor, bunu da anlamış durumda değilim ben açıkçası. Keşke onlar da bu işin içinde olsa, bu süreci hep birlikte, demokrasinin bu zedelenmesi hususunu Avrupa’da çok daha kuvvetli bir şekilde dile getirebilsek diye arzu ediyorum. Ümit ederim ki önümüzdeki süreçte onlar da bizimle beraber hareket etmeye yeltenirler, onlar da böyle bir niyet değişikliğine giderler.

Toplantımız sona ermiştir. Her ne kadar... Onursal Bey’e de ben satışmalar olduğu için, şimdi ona da laf yetiştireceğim. Onursal Bey’den biraz önce bir laf duydum, “Bir daha belki toplanamayız.” diye.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Ben onu ağabeye söyledim. Çünkü, biz istedik bu toplantı olsun falan diye de, onun için...

BAŞKAN – Bir dakika, siz istediniz falan değil.

Bakın, arkadaşlar, şimdi Bakan Yardımcımız burada. Uzun zamandır bizim aslında niyetimiz Sayın Bakanın gelip burada brifing vermesiydi. Ömer Bey’le ilk günden beri bunu konuşuyoruz, Selin Hanım da katkı sağladı, onu da inkâr etmeyelim, emeği zayı etmeyelim ama, baştan beri konuştuğumuz, Ali Bey’le de istişare ettiğimiz, Sayın Müsteşarımızla da istişare ettiğimiz, dediğimiz gibi, bizim niyetimiz Sayın Bakanın buraya gelip bilgi vermesiydi. Ama, şimdi kısmet olmadı fakat eylül, ekim gibi Medis açılır açılmaz onun sözünü aldık Bakan Beyden. Umarım daha yeni gelişmeler olur, daha güzel olumlu şeylerle karşı karşıya kalırız, Bakan Bey de bu sefer gelip bir de onun ağzından son gelişmeleri dinlemek durumunda kalırız. Ama, o, işte “Bir daha toplanamayabiliriz” deyince insanın aklına bu aralar komplo teorileri çok...

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Uzun zamandır toplanamayınca biz de tabii bekliyorduk böyle bir toplantı. Öğrencilerin bursu geride kaldı, onun için söyledim yani.

BAŞKAN – Ya, biz isterseniz her hafta toplanırız Onursal Bey. Ama, burada şimdi çay, kahve içeceksek toplanmanın da bir anlamı yok yani burada biz gündeme göre toplanacağız. Şimdi, gündem bunu gerektirdi toplanacağız. Dediğim gibi, tali komisyondan belki çıkarsak, asli komisyona dönersek biz de Dışişleri Komisyonu gibi her çarşamba toplanırız burada, belki onlarca anlaşmayı peş peşe burada görüşmek durumunda kalırız. Yani bizim çalışmaktan bir çekincemiz yok ama Komisyonun fitratı bu maalesef, bunu da kabul etmek lazım. Yani geçmiş yıllarda da -Ali Bey burada, Sayın Bakan Yardımcımız- Komisyonunun çalışma temposu... Yine bu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : AB Uyum

Tarih :17/08/2016

Saat :

Kayıt:AB Uyum

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 22

sene çok iyi gitti yani siz bakmayın, o ilk vize serbestisinden falan dolayı çok toplandık sayılır Eskiden hiç öyle bir şey... Yani, çok nadir toplanırdık öyle, kırk yılda bir. Biz istiyoruz ki her hafta toplanalım yani bunda bir sıkıntı yok. Çünkü, dediğim gibi, orada o komplo teorileri çok yaygın. "Bir daha toplanamayız." falan deyince insanın aklına her türlü saik geliyor, "Acaba yine bir darbe mi olacak, başka bir şey mi? Avrupa Birliğiyle süreci mi koparacağız?" Tamamen bu tür şeyleri çünkü çok dikkatli kullanmak lazım Onursal Bey.

Ali Bey, sizde bir ilave yapacaksınız herhalde. Buyurun.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Şimdi, biliyorsunuz, bu 15 Temmuz darbe girişiminden hemen sonra Mecliste 4 parti birleşti, bir bildiriye imza attı. Sonraki toplantılara davet edilmedi HDP.

BAŞKAN – Hangi toplantıları kastediyorsunuz?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – İşte, Cumhurbaşkanlığı tarafından davet...

BAŞKAN – Şimdi, onun gerekçesini Sayın Cumhurbaşkanımız izah etti.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Anayasa Komisyonu ile ilgili davetler...

BAŞKAN – Bakın, orada bunları başka platformda...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Yani, bir dışlanma var, bu dışlanmanın Türkiye'ye faydası yok.

BAŞKAN – Şimdi, dışlanma... Bakın, insanın bir kendini dışlaması var bir karşı taraftan dışlanma var. Şimdi, siz eğer burada sokağa çıkanları DAES, IŞİD mantığıyla nitelendirirseniz, zaten burada kendinizi ne kadar dışladığınızı gösterirsiniz. O insanlar aynı zamanda sizin de hayatınızı kurtardı. Yani, darbenin mantığına baktığınızda, eğer darbe olsaydı belki önce bizi asacaklardı ama 2'nci sırada sizi asacaklardı. CHP ile MHP'yi ayrı tutuyorum şimdilik orada ama bir sıralamaya koyduğumuzda...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bütün darbeler sola karşı yapılmıştır, tarihte de bu böyledir, rahat olun yani o konuda.

BAŞKAN – Veya şöyle olabilirdi: Belki önce HDP'lileri asardı, belki sonra, 2'nci sıra AK PARTİ'ye gelirdi. Şimdi, orada sizin için de aynı zamanda sokağa çıkmış... Çünkü, orada her insan çıktı sokağa.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Her insan çıktı...

BAŞKAN – Yani, her görüşten, sadece sağcı-solcu falan ayrımı yapmadan... Ama siz bu insanlara şimdi DAES, IŞİD mantığıyla, o gözle bakıp böyle bir nitelendirme yaparsanız...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Ama, kendinizi de bu konu üzerinden haklı görmek durumu doğru bir yaklaşım değil.

BAŞKAN – Hayır, haklı görmek değil. Bakın, böyle bir açıklama yapıldı. Ben rahatsız oldum, ben açık söyleyeyim. Ben kendim yetkili olsam...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Kim yaptı, nasıl yaptı ve siz bunu sebep göstererek tamamen bundan sonraki demokratik süreçlerde bu yapıları dışarıda mı tutacağız demokrasimizin gelişmesi açısından?

BAŞKAN – Ali Bey, kendinizi sürecin içine... Kimse sizi dışlamıyor. Bakın, o arkadaşımız...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Davet gelmiyor, sonra "Niye gelinmedi?" deniyor.

BAŞKAN – Ama davet gelmiyor değil kendileri zaten otomatikman kendilerini sürecin dışına atıyorlar bu ifadeyle.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Orada bir çelişki var, bir kere onu ifade edeyim. Bir de...

BAŞKAN – Hayır, çelişki değil, partinin Genel Başkanı bunu söylüyor ya. Benim hayatımı kurtarmak için sokağa çıkan, kendini tankın altına atan insanlara ben diyeceğim ki: "Bunlar DAES mantığıyla sokakta geziyor." Bunun izahı var mı? Bunu kabul edebilir misiniz? Orada nice aileler yok oldu, perişan oldu, aileler yıkıldı. Yani, şimdi, ben o insanların emeğini göz ardı mı edeceğim?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Yani, bu polemik üzerinden dışında tutuluyor diyorsunuz ve bu tarz...

BAŞKAN – Hayır, Cumhurbaşkanımızın açıklaması zaten bu yöneydi. Neden dışarıda tutulduğuna dair açıklamayı yaptı.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Kendileri bunun ifadesini vereceklerdir ama bu sürecin birlikte yürütülmesinin Türkiye için daha faydalı olduğunu düşünüyorum, demokrasi kültürümüz açısından.

BAŞKAN – Fayda açısından kesin, o konuda, evet, hemfikiriz.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bir de kanun hükmünde kararname üzerinden Türkiye'nin yönetiliyor olması demokrasimiz açısından çok kötü bir sınav. Biz şunu söyledik: "FETÖ terör örgütüne üye olan, senelerce devlete yerleştirilen kişilerin tasfiyesi konusunda ne gerekiyorsa muhalefet partileri olarak gereğini yapalım, her türlü kanunda doğrunun bulunması için ortak aklımızı kullanalım." ama biz de dışlandık. Nasıl dışlandık? Bir kanun hükmünde kararname geliyor, görevden almalar ortaya çıkıyor, hiç alakası olmayanlar... Bir cadı avı süreci gibi... Bu sonuçta neyi getirecek? Sonuçta, bu operasyonların başarısızlığını getirecek işler. Biz diyoruz, ortak aklı kullanıp doğru düzgün bir iş yapalım, doğru düzgün bir temizlenme yaratalım ama bu demokrasi anlayışı iyi gitmiyor ve bu kanun hükmünde kararname muhalefete danışılmadan, Meclise danışılmadan yürütüldüğü için de çok ciddi sıkıntılar yaşanacak.

Ergenekonun nasıl sulandırıldığı, 3 5 gerçekten suçlu olabilecek olan insan nasıl ortalıkta dolaşıyorsa diğer masum yüzlerce, binlerce insan işin içine katılıp, bu süreçte de masum insanları katıp bu sürecin akamete uğraması mı düşünülüyor diye insanın aklına gelmiyor değil.

BAŞKAN – Doğru.

Ali Bey, şimdi, zaten genel başkanlar düzeyinde görüşmeler devam ediyor. Artık, onların üzerine bizim bir şey söylememiz, ilave etmemiz çok da sağlıklı değil. Biz kendi aramızda yine bunları konuşuruz ama şu anda bence konunun hem ilgisiyle bağdaştıramayacağımız bir görüşme platformu oluşmasın.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : AB Uyum

Tarih :17/08/2016 Saat : Kayıt:AB Uyum Stenograf : Uzman : Sayfa: 23

Biz değerli Bakan Yardımcımıza, değerli bürokratlarımıza teşekkür edelim. Eğer bu konuyla ilgili başka bir ilave yoksa toplantıyı burada bitirelim. Bir dahaki toplantıda inşallah, Onursal Bey'in temennileri gerçekleşmez de en yakın zamanda toplanırız, yine bir araya gelip bu konuları müzakere ederiz.

Kapanma Saati: 14.32

